

Farní zpravodaj

Římskokatolické farnosti Dolní Loučky, Olší a Žďárec

Číslo 8/2025

Září 2025

Moudrost pouštních otců je aktuální i dnes

Pečuj o sebe. Buď, kde jsi. Zamiluj si všední den. Tři jednoduché rady, které vám změň život.

Jednou jsem jel autobusem na setkání se spolužáky z gymnázia po deseti letech. A v autobuse seděla jedna slečna. Připomínala indickou bohyni Káli, která měla podle hinduistické tradice osm rukou. Slečna totiž měla na kolenou otevřený notebook, na něm rozevřené noviny, v jedné ruce měla telefon, ve druhé kávu a ještě nějakým způsobem dokázala ovládat malou obrazovku zabudovanou do sedadla před sebou. A při ničem nevydržela déle než dvacet vteřin a mně se zdálo, že během té cesty načerpala více zbytečných informací než moje babička za celý svůj život.

Potom jsem dorazil na setkání s bývalými spolužáky a ptám se jich, co dělají po těch deseti letech. A zjistil jsem, že za těch deset let se v podstatě nic nezměnilo. Všichni tak trochu studují, tak trochu pracují, občas někdo tak trochu navázal nějaký tak trochu vztah. Ale obrouček na ruku bylo málo, něčeho, co by se dalo nazvat životním povoláním, také málo. Když jsem se vracel ze setkání domů, uvědomil jsem si, že my si dnes pojmenováváme naši dobu digitálním věkem nebo jí dáváme jiná krásná pojmenování, ale mohli bychom ji nazvat

zejména epochou nestálosti. Člověk je nestálý ve vztazích, nestálý na místě, nestálý v myšlenkách.

Jeden newyorský psychiatr hovoří v této souvislosti o „paradoxu volby“. Kdybychom žili v Indii a šli bychom si koupit boty a měli by jen dva páry – jeden by nám byl o dvě čísla větší a druhý o číslo menší, tak bychom koupili ty větší a odešli bychom domů jako šťastní zákazníci, neboť jsme koupili nejlepší produkt na trhu. U nás přijdeme do obchodu, mají dvě stě párů bot, padesát z nich je nám dobrých, porovnááme cenu, kvalitu, design a nakonec odejdeme domů s pocitem viny. Nebo co když někde na nás čekaly boty, které by byly ještě lepší? Někdy těžké časy a to, že se člověk neuměl rozrůst do šířky, vykřesali v lidských duších hloubku. Nevolám po tom, abychom měli méně volby, ale abychom dokázali se svou volbou lépe zacházet.

Pouštní otcové byli muži, kteří se ve 4. století rozhodli vzít svůj křesťanský život radikálněji než ostatní. Jsme v pokušení domnívat se, že tito pouštní otcové utíkali od světa. Nemuseli řešit problémy, žili si svůj meditační život někde na samotě. Představte si to – každý den trvá dvanáct hodin, každá noc trvá dvanáct hodin, a co dělá pouštní otec? Modlí se žalmy, plete košíčky, modlí se žalmy, plete košíčky, pak se pomodlí žalmy a uplete košík. Jde se vyspat a pak se zase modlí žalmy. První rok, druhý, třetí, tak pořád dokola. A najednou zjistí, že nemá kam utéct. Člověk dnes, když přijde z práce, kde ho něco zranilo, či se s někým pohádal, uteče – něco si pustí, přečte, někam zajde. Uteče od sebe sama. Uteče od myšlenky, která se v něm najednou chce rozvinout. Nesetká se se sebou; nesetká se se svou vášní, která v něm klíčí; nezápasí, utíká. Pouštní otcové v samotě neměli možnost útěku. A museli zápasit. I proto se od nich můžeme učit. Vezmeme si například tři rady od pouštního otce Antona Velikého do našeho nestálého roztěkaného života člověka 21. století.

Starej se o sebe

„Když Abba Antonio nahlédl do hlubiny Božích slov, zeptal se Boha: ‚Pane, proč někteří lidé umírají mladí a jiní zase velmi zestárnou? Proč jsou někteří lidé chudí a jiní bohatí? A proč jsou nespravedliví bohatí a spravedliví chudí?‘ A ozval se hlas z nebe, který mu řekl: ‚Antoníne, starej se o sebe!‘“

Starej se o sebe. První rada svatého Antonína. Není to trochu nekřesťanské? Člověk by čekal spíš, starej se o druhé. Člověk však musí nejprve načerpat, aby měl z čeho dávat. Mohu vykonávat jakoukoli krásnou činnost pro druhé, můžu je například léčit v Africe. Zpočátku to dělám z lásky k bližnímu, ale když nebudu mít vnitřní život, nebudu naplněn Bohem, tak něco jiného mě bude muset naplnit. Mám se angažovat, ale to, co je vnitřní, je prvotní. Pečuj o sebe, starej se o vnitřní život a pak z toho vyvře něco navenek.

Bud', kde jsi

Druhá rada. „Kdosi se zeptal Abba Antonia: ‚Čím se zalíbím Bohu?‘ Antonio odpověděl: ‚Neodcházej hned z místa, kde jsi.‘“

Tím se nemyslí to, že mám zůstat sedět na zadku před televizí s ovladačem a nikam se nepohnout. Jde především o vnitřní setrvávání, pozornost a bytí v přítomnosti. Abych nežil v iluzích, mimo sebe. Minulost už není a budoucnost je složena z různých očekávání a obav. Jediné, co je skutečné, je přítomný okamžik. A Bůh, věčná přítomnost, mě potkává tady a teď. On vždy vysílá, to jen já vždycky nemám naladěný přijímač. Jsem jinde. A mým úkolem je být tam, kde jsem, při činnosti, kterou konám. Tam mohu potkávat Boha bez napětí, bez rozrušení, bez falešných nadějí a obav.

Musím se soustředit na to, co dělám, a poté zjistím, že to nevím. Ve mně je milion aktivit. Stabilita začíná venku a postupuje dovnitř. Dělej, co chceš, a pokud to není vysloveně hříšné povolání, tak tě dovede do nebe. Ale když už si vybereš to své povolání, tak se snaž, pokud se to dá, při něm zůstat. Protože nemůžeš jít po třech cestách najednou, nebo nedojdeš nikam. Musíš po některé z nich opravdu vyrazit a putovat vpřed. Nejprve stabilita povolání, potom stabilita místa. Aby si člověk, když má krizi, neřekl, že když se přestěhuje, tak nové místo to vyřeší. Tak by cestoval kolem světa a nikdy nepřišel na to, že skutečný problém je někde v hlubinách jeho neuzdraveného srdce. Člověk chce při činnosti ještě něco dělat. Co budu dělat, když žehlím? Pustím si něco do uší, abych využil čas. A přitom bytí v přítomnosti je to nejlepší využití času, který je nám k dispozici.

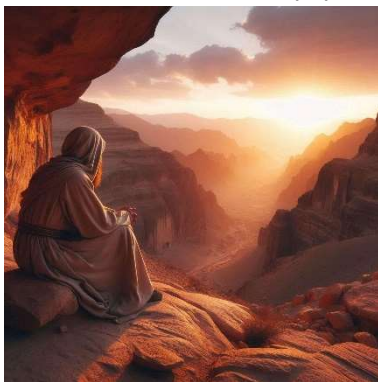
Popíšu vám jeden obraz. Jdou dva růžovým údolím, ptáci zpívají, je to nádhera. A jak jdou, cesta stoupá, stromů ubývá, ptáci už tam nejsou, jen kosodřevina. Pak už ani ta ne, zůstaly jen kameny, mlha a zima. Řeknou si: „Špatně jsme si zvolili. Zpátky domů.“ Rozejdou se. Potkají jiného, jinou. Chytí se za ruce, jdou růžovým údolím, ptáci zpívají, kvítky voní, dokud zase nepřijdou do části, kde jsou už jen kameny a mlha. A zase se scénář opakuje. A znovu a mnohokrát. Neboť chtějí zažít vzrušení z toho úžasného adolescentního vztahu. Ve dvacítce, ve třicítce, ve čtyřicítce, v padesátce – krásné adolescentní vztahy. Vždy se zastaví u kamenů a mlhy. Ale kdyby přišli až nahoru, tak by najednou uviděli zemi ještě krásnější než tam dole v údolí. Uviděli by ji z ptačí perspektivy. A také shora je vidět na druhou stranu. Ale to by museli projít pustinou uprostřed.

Zamiluj si všední den

Třetí rada. „Zeptali se starce: ‚Co mám dělat, abych dosáhl spásy?‘ A stařec pletl provaz, nezvedl ani hlavu a odpověděl: ‚Toto, jak vidíš.‘“

Zamiluj si všední den. Miluj rutinu. My nesnášíme rutinu. Prožíváme celý týden jen proto, že je víkend. A rok prožíváme proto, že existují prázdniny či dovolená. Můžeme odejít, můžeme utéct, můžeme zmizet z našeho otravného, každodenního stále stejného života. Těžko snášíme to, co se opakuje.

Otcové pouště tvrdí, že když si zamilujeme rutinu všedního dne, tak právě v ní můžeme nejlépe, bez iluzí, potkat Boha. Rutina nás ukotví v přítomnosti. Přítomnost nás vede k setkání s Bohem. Opakování mě chrání před klamem.

Naši předkové neměli často na výběr. Žili ve společnostech, které neumožňovaly pohyb. My jsme rádi, že si můžeme volit, ale oni žili v povinné rutině. Ale zároveň vidíme, že když si nezvolíme rutinu dobrovolně, budeme lidmi povrchními a na útěku. Nepotkáme sebe, nepotkáme bližního, nepotkáme Boha. Neboť potkáme jen iluze o tom všem. Když udržíme své srdce hladové dost dlouho, přijde potrava shora. Abych potkal Boha, potřebuji nejprve prožít poušť.

(podle KN)

Odpust' mu, prosím

Nechci se hrát na mluvčího Boha. Nemusíš tyto slova přijmout. Ale možná tě následující řádky inspirují, pokud ti někdo ublížil. Mohl by ti Bůh o daném člověku napsat například takový dopis?

Drahé dítě, bolí mě to. Tak moc jako tebe. Vždyť přece žiji v tobě, s tebou, pro tebe. Pokud bych mohl (ale ty dobře víš, že svobodná vůle je jediné, co nemůžu změnit bez vašeho souhlasu), rád bych tomu zabránil. Také jsem se snažil. Už od doby, kdy jsem lidem dal Desatero, později svého Syna a ještě později Ducha Svatého – vždy znovu a znovu se vás všechny snažím přesvědčit, abyste si vybrali cestu lásky. Abyste byli šťastní vy i ti kolem vás. Věděl jsem, že mnozí nebudou chtít konat dobro jen tak z lásky, proto jsem začal zákonem.

Velmi mě bolí (kvůli vám samým), že si ho stále ohýbáte, překrucujete, ignorujete ho a porušujete.

To se nyní stalo. Myslíš, že XY konal v souladu s mou vůlí? Vždyť si jen vzpomeň na přikázání; vzpomeň si na příklad mého Syna. Copak jsem někdy chtěl, aby si lidé ublížili? Copak jsem já někdy lidi vyzval, aby někoho pomlouvali, lhali mu, bili ho, posmívali se mu, týrali, deptali ho? Není to tak, že jsem to všechno přísně zakázal?

Mrzí mě (zejména kvůli tobě samému, protože ztrácíš-li vztah se mnou, ztrácíš i sílu, radost a pokoj), pokud věříš, že to byla má vůle. Chceš-li znát mou vůli, chceš-li vědět, jak jsem chtěl, aby se XY k tobě choval, ještě jednou si připomeň Desatero.

Dovol to splatit mně

Milé dítě, velmi mě mrzí (opět kvůli tobě, protože si tak prodlužuješ a prohlubuješ bolest), že nechceš odpustit. Že odpuštění bereš jako další povinnost, která je nad tvé síly a kterou od tebe chci v době, kdy nejvíc trpíš. Že odpuštění

bereš spíše jako sůl do rány, ne jako lék na ni. Že odpuštění je pro tebe skoro jako nová křivda.

Věz, že odpuštění neznamená říci, že se nic nestalo – naopak. Stala se hrozná věc. Tak hrozná, že XY ji nikdy nesplatí, pokud bys chtěl vyrovnání dluhu od něj. Nemá na to. Jako by ti bezdomovec podpálil dům a ty bys žádal náhradu škody od něj. Ty máš na to právo – ale on k tomu nemá prostředky. Proto tě prosím, abys XY jeho vinu odpustil – a dovolil ji splatit mně. Můj Syn to již udělal na Kalvárii, kde vás zastoupil jako oběti i viníky. Oběti – aby cítil vaši bolest. Aby ji uměl s vámi nést. A viníky – aby ji odčinil. Všichni jste tak trochu bezdomovci, kteří ničí cizí domy. Nikdo z vás nedokáže zcela zahojit zranění, která způsobil.

Představ si oběť mého Syna – představ si ji detailně. Co bys chtěl, abych XY udělal? Jakou bolest chceš, aby cítil? Chtěl bys ho urážet, vynadat mu, ponížít ho? Chtěl bys ho poplivat, zbít, zkopat, bičovat? Zabít ho? To vše za něj splatil můj Syn. Vzal na sebe nejen všechnu bolest, kterou cítíš ty, ale také tu, kterou chceš, aby cítil XY.

Dvojnásob tě odškodním

Milé dítě, víš, že jsem si tě adoptoval? Zapomněl jsi, co říkám svým dětem? „Pro vaši dvojnásobnou hanbu a potupu budou plesat nad svým údělem, proto budou dvojnásobně vládnout ve své zemi, dostane se jim věčné radosti“ (viz Iz 61, 7). Dvojnásob tě odškodním; na tomto světě a jednou i na druhém. XY to neví a nemůže, ale já ano. „Těm, co milují Boha, vše slouží k dobrému“ (Řím 8,28). Není takové zlo, ze kterého bych pro tebe nevytěžil něco dobrého.

Nepřeji si zlo; když však už do vašeho příběhu přijde, snažím se s ním pracovat tak, abyste nakonec vyšli ještě silnější a lepší. Věř mi; a i ty jednou budeš moci XY říci: „Vy jste sice snovali proti mně zlo, ale Bůh to obrátí na dobro“ (Gn 50, 20).

Milé dítě, chci ti dát „věnec místo popela, olej plesání místo smutku, roucho radosti místo skleslého ducha“ (Iz 61, 3). Prosím tě, dovol mi to – přiviň se ke mně, svému Otci, který všechny vás, své milované děti, „uschopnil k účasti na dědictví věřících ve světle.“ (Kol 1,12).

I s ním mám plán

Všechny děti, láska. I XY. I on/a je mé dítě. Myslíš, že tohle své dítě v nebi nechci? Nebo tady, na zemi? Myslíš, že s ním nemám plán? Že o něm neplatí, že byl stvořen k tomu, aby konal dobré skutky, které jsem pro něj již předem připravil (srov. Ef 2,10)? Že on se nemůže obrátit a vykonat tolik dobra, o kterém se ti ani nesní? Víš, jak moc si přeji, „aby se odvrátil od svých řečí a žil“ (Ez 18, 23)? Odpusť mu, dítě, vždyť víš, že „ten, kdo vrátí hříšníka z jeho bludné cesty, zachrání jeho duši od smrti a zakryje množství hříchů“ (Jk 5, 20). Tvá modlitba za něj změní jeho i tento svět rychleji a účinněji, než kdyby ses chtěl pomstít. Pokud se přeče jen nepolepší, „moje bude pomsta a odvěta“ (Dt 32, 35). Snad uznáš, že jsem spravedlivější než ty; že jsem ten, kdo „zkoumá všechna srdce a zná každý výplod mysli“ (1 Krn 28,9). Už teď vím o XY mnohem víc, než ty budeš kdy vědět. Víím, proč je takový, jaký je. A víím, jaký může být. Dej mi čas a šanci přesvědčit ho, že pro tento svět – i pro tebe – může být velký dar.

Lásko, „zachraňuj na smrt vedené a vysvobozuj ty, kdo vedou na popravěštil!“ (Přís 24, 11). XY se vydal na špatnou cestu, cestu k peklu – prosím, vysvobod ho svou modlitbou a odpuštěním.

„Tak bude vaše odměna velká a budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý i k nevděčným a špatným“ (Lk 6, 35).

(podle KN)

Bolesti Matky Boží se dotýkají i nás

Svátek Sedmibolestné Panny Marie je příležitostí připomenout si, na koho se obrátit, přemáhá-li nás bolest a cítíme se slabí ji zvládnout.

Známe výroky typu: „Pokud Bůh existuje, jak se může dívat na veškerou bolest a utrpení ve světě? Proč něco neudělá?“ Možná je však třeba se ptát na původ bolesti, utrpení a pravdivě ho poznat. Poznat pravdu o Bohu, který je Láska

a který pro nás bolest nevybral ani nenaplánoval. Zeptejme se také na bolest a utrpení, které prožil Boží Syn Ježíš Kristus a také na bolest jeho matky Panny Marie, která z nás lidí jediná byla bez hříchu.

Původ bolesti

První stránky Knihy Genesis (srov. Gn 1-4) dávají odpověď na základní otázky týkající se tématu bolesti a utrpení. Stvoření světa, anděly, ráj, do kterého byli stvořeni lidé, aby prožívali blaženost v Boží přítomnosti. Měli splňovat jen jednu podmínku: poslouchat svého Stvořitele. Padlý anděl, ďábel je však svedl ke hříchu. Svobodu, kterou byli obdarováni, zneužili. S hříchem si vybrali i jeho důsledky, k nimž patří bolest a utrpení. Největší bolestí byla ztráta milujícího Boha. Stala se katastrofa, ze které si člověk sám nemohl pomoci. Co udělal Bůh, jehož lidé takto urazili, odmítli? Neopustil je. V Knize Genesis čteme, co Bůh řekl ďáblu: „Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi tvým potomstvem a jejím potomstvem, ono ti rozšlápne hlavu a ty mu zraníš patu“ (Gn 3,15). Z těchto slov je zjevný příslib Vykupitele, který se narodí z ženy, pošlape hlavu hada – ďábla, zvítězí nad ním, ale za cenu bolesti. Poslední kniha Písma svatého o tomto boji a vítězství Boha říká: „Na nebi se strhl boj“ (Zj 12, 7). Žena oděná sluncem, drak ji chce zničit a rovněž její dítě, které porodila. Žena, Maria se postaví proti padouchovi ďáblu a zničí ho díky síle svého Syna (srov. Zjv 12). Zde se nám připomíná, co Bůh přislíbil v ráji: vítězství, kterého se dosahuje tímto velkým bojem!

Nepodceňovat ďábla

Proč trpěl Ježíš Kristus? Pro naše hříchy, aby nás vykoupil, neboť nás miloval až k smrti. Jedině on mohl přemoci ďábla. Jeho matka Panna Maria se z lásky a zcela svobodně ujala sdílet život se svým Synem a mít účast na jeho utrpení za spásu světa, za naši spásu. Simeon jí předpověděl: „A tvou duši pronikne meč!“ (Lk 2, 35). Tuto skutečnost Maria – plná bolesti – Sedmiboletná prožila velmi intenzivně. Ona – naše Máma prožívá bolesti všech svých dětí. Nejhorší

je, když dítě nechce uznat, co mu škodí, co ho ničí. Maria to ví. Proto stále bojuje za nás s naším nepřítelem – d'áblem.

Kolik jich nechce uznat jeho existenci, vysmívají se těm, kteří věří, že d'ábel existuje a působí. Měli bychom vzít vážněji slova papeže Františka, který v exhortaci *Gaudete et exsultate* jasně napsal: „Pozor na d'ábla! Nenávist, smutek, závist, neřesti, to jsou kanály, kterými vstupují d'ábové do našich životů.“ Známy

exorcista, karmelitán páter Paolo Carlin vysvětluje slova Svatého Otce Františka a jeho postoj k tomuto tématu takto: „Papež často mluví o satanovi, čímž vlastně jen poukazuje na biblické zjevení a církevní učení.“ Ale co se nám předkládá ze strany těch, kteří chtějí lidi dostat na scestí? Zesměšnit existenci d'ábla, zesměšnit i projevy víry, lidové pobožnosti, neboť to vše je třeba považovat za zpátečnickou víru v Boha. Chtějí přesvědčit všechny, věřící, pokřtěné, biřmované, že d'áblova existence je obyčejná pohádka. A je třeba se vysmát každému člověku, který nepřijme tuto verzi.

Je třeba nabídnout nějakou náhradu. Do popředí se dostává okultismus, a to velmi rafinovaně, jako určitá náhrada pravé víry. Mnozí to přijímají, ale nesou si i následky, neboť už nedokážou „rozlišovat pravou ruku od levé“. Takto se dává satanovi prostor a moc. Bohužel musíme popravdě říci, že těmto tendencím napomáhají i mnozí takzvaní „teologové“, kteří satana považují za mýtus, představu, symbol, obraz, ideu; jak to zmiňuje papež František ve 161. bodě exhortace *Gaudete et exsultate*. Páter Carlin také říká, že „dnes chybí angelologie a démonologie“, tedy nauka o andělech, nauka o démonech, ale ta pravdivá. Ne ta, která je hlášána skrze okultní knihy nebo různými televizními pořady, které mají ve svých názvech „anděl“. Mnozí si myslí, že je v nich podána celá pravda o andělech. Ne! Je to jen uměle vytvořený program a často nepravdivý.

Role Panny Marie v Božím plánu spásy

Pokud bychom odmítali nauku o d'áblu, o čem je pak Fatima a poselství Panny Marie z Fatimy? Kvůli čemu jsou závěrečná slova Panny Marie z Fatimy: „Mé Neposkvrněné Srdce nakonec zvítězí“? Známe píseň „Ó, Maria, Útočiště naše“! Co se tam zpívá? „By lid z moci d'ábla vymanil.“ Kdo? Syn, Ježíš Kristus, Boží Syn. „By nás nezasáhly pekla hrozby!“ Ať tento Syn „otevře ráj hříchem

ztracený“ a aby „nás přivedl všechny do ráje“! To je jasná řeč o velkém zápase, který stále probíhá. Pokud bychom škrtili tuto pravdu, pak neporozumíme ani poutním místům, modlitbě posvátného růžence, litaníím, žádné mariánské pobožnosti. Neporozuměli bychom, jak velkou ochranu a sílu v zápase se Zlým dostáváme i skrze zdravou mariánskou úctu a pobožnosti. A tak bychom nakonec zpochybnili i celou Mariinu úlohu v Božím plánu spásy, od zvěstování až po její nanebevzetí. Rozhodnutí je na nás, zda přijímáme zmíněné pravdy jako pohádku, nebo jako přiblížení pravd nauky víry, která je zakořeněna v Písmu svatém a v Tradici, jak to vyplývá i ze slov papeže Františka.

Nadpřirozená pravda

Všimněme si posloupnosti, která provází vážné zpochybnování pravd víry. Oslabila se, nebo se v nás už zničila nadpřirozená pravda, a tudíž začíná boj i proti přirozenému pořádku. Je čas bojovat proti rodině, proti životu od početí až po přirozenou smrt, neboť v myslích mnohých nadpřirozená pravda vlastně neexistuje. V naší zemi tento boj trvá více než 70 let. Vrcholí zápas o nemocného a starého člověka, když soud rozhoduje, jestli bude žít! Příklady tohoto zápasu můžeme sledovat skrze média. Pokud se zrušila nadpřirozená pravda, znevažuje se i ochrana lidského života. Kde je tu tedy záchrana rodiny, společnosti, dětí, mládeže, starých, života od početí po přirozenou smrt?! Žádalo by se poukázat i na to, jaký je rozdíl mezi vědět a věřit! Vědět čili znát nauku naší víry, je velmi důležité. Bohužel dnes jsou náboženské znalosti mnoha velmi chabé. Ale uvěřit této nauce je ještě důležitější. To nelze odbýt vyjádřením: „Dnes se tak žije, dnes to neplatí.“ Uvěřit! Vzpomeňme emauzské učedníky, kteří znali prorocství o Mesiáši. Po Ježíšově ukřižování rezignovali a utíkali z Jeruzaléma. V těch chvílích jim jen poznání nepomohlo, nechápali tajemství jeho umučení a zmrtvýchvstání, pokud neuvěřili. Teprve tehdy, když jim sám Ježíš vysvětlil toto tajemství, rozhořela se jim srdce (srov. Lk 24,13-35).

Víra a mariánská úcta jsou spojeny nádoby

Mariánská úcta je vždy úzce spojena s praktikováním víry. Modlitba, mše svatá, svátostný život. Tyto prostředky dávají sílu žít životem víry podle příkladu

Marie, nejdokonalejší následovnice Krista. Dnes máme před sebou naději, ale také ochotu něco pro život víry udělat. Pán Ježíš totiž slíbil: „Budete-li mít víru jako hořčičné zrnko, můžete říci této hoře: 'Přesuň se odtud tam!', a přesune se; a nic vám nebude nemožné.“ (Mt 17,20). A „mé Neposkvřněné Srdce nakonec zvítězí“ - řekla zase Panna Maria. To jsou pro nás velmi silná příslibení. Víme, že se máme znovu rozhodnout pro život s Bohem, s Marií. Udělejme tak. Potom nás ani pekelné mocnosti nepřemohou. Ale ne ty pekelné mocnosti, které nám ukazují nějaké „rohaté s ocasem“, kterým se smějeme, ale ty, které jsou reprezentovány uhlašenými lidmi v bílých košilích s kravatou a v perfektních oblecích, ba i některými infiltrovanými do ohlašované pravdy evangelia a učení Církve.

Uvažovali jsme o bolestech Panny Marie z poněkud jiného pohledu. Poukázali jsme na jejich příčinu.

Když hřích a následně smrt přicházejí od Zlého (srov. Gn 3), i každou bolest, a zejména duchovní, způsobuje Zlý. Maria svým „fiat“ se úplně odevzdala Božímu plánu. To vyvolalo okamžitý protiútok d'ábla, což jí způsobilo nespočet bolestí, nejen sedm. Od té doby to platí neustále: čím bude chtít být někdo více věrný Bohu, tím více musí počítat s většími útoky d'ábla, a tedy i s větším počtem bolestí. Nad celým zápasem se zlým duchem znějí Ježíšova slova: „Nebojte se!“ (Mt 28,10), Já jsem přemohl svět“ (Jan 16, 33). Ale i Mariina slova: „Mé Neposkvřněné Srdce nakonec zvítězí.“

(podle KN)

Písmo svaté uchovává Boží slovo

Slovo je typickým prvkem komunikace. Hebrejský výraz pro „slovo“ (*dábar*) však obsahuje celou řadu významů, které neodkazují jen na slovo, řeč nebo prohlášení, ale vztahují se i na věc, událost nebo důvod.

Dynamika Boží komunikace

Podle tohoto chápání slova dogmatická konstituce Druhého vatikánského koncilu *Dei verbum* (DV) připomíná, že Boží komunikace – nebo zjevení – se nemá chápat v první řadě jako jednoduchá informace o určitých pravdách, ale jako cesta Božího vlastního sebeodhalení, a to ať už prostřednictvím slov nebo jednání.

V exhortaci *Verbum Domini* papeže Benedikta XVI. v podobném duchu čteme: „Bůh se nám dává znát v dialogu, který touží s námi vést“ (VD 6). Bůh touží

vytvořit si osobní vztah s lidmi a činí tak prostřednictvím svého slova. Jeho slovo tedy nemá za cíl na prvním místě informovat, ale snaží se uskutečňovat přeměnu v lidech a skrze lidi. Písmo svaté svědčí o této Boží komunikaci a je současně „místem“ setkání se s Bohem, který „ve své nesmírné lásce promlouvá k lidem jako přátelům a stýká se s nimi, aby je pozval a přijal do společenství s sebou“ (DV 2).

Boží komunikace s člověkem však existovala již předtím, než bylo napsáno Písmo, a pokračuje dodnes. Takže lze říci, že Písmo svaté jako soubor inspirovaných knih „obsahuje jedinečným způsobem Boží slovo“, ale současně „Boží slovo předchází a přesahuje Písmo svaté“ (VD 17). Pokusme se na to však podívat blíže.

Jediné Slovo

„Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh“ (Jan 1,1). Znamé vyjádření ze začátku prologu Evangelia podle Jana nám odhaluje, že Slovo (Logos) se ve svém původním a vlastním významu vztahuje na „věčné Slovo, totiž jednorozeného Syna, zrozeného z Otce před všemi věky, který je s ním jedné podstaty“ (VD 7). Slovo ve svém prvotním významu označuje druhou osobu Nejsvětější Trojice – Syna.

V plnosti času (srov. Gal 4,4) se Slovo stalo tělem (srov. Jn 1,14), tedy jedním z nás, člověkem. „Stal se podobný lidem, a podle vnějšího zjevu byl pokládán za člověka“ (Flp 2,7). Vtělení Božího Syna a jeho přebývání uprostřed nás znamená, že neviditelné věčné Slovo Otce se stává viditelným. V osobě Ježíše tak naplno Slovo kontemplujeme. „Proto je Ježíš Kristus, narozený z Panny

Marie, skutečně Slovem a zároveň je jedné podstaty s námi. Výrazem Slovo zde tedy označujeme osobu Ježíše Krista, věčného Otcova Syna, který se stal člověkem“ (VD 7).

Celý Ježíšův pozemský příběh k nám „mluví“. Není těžké si všimnout, že evangelia, která nám ho zprostředkovávají, neuchovávají jen Ježíšovy výroky, ale i jeho skutky; to, co dělal a čím jednoduše byl. Jde o komunikaci, která nachází svou plnost v Ježíšově smrti – i když tam Bůh hovoří zejména svým mlčením (srov. VD 21) – a v jeho zmrtvýchvstání, které stojí v jádru ohlašování prvotní Církve. Apoštol Pavel například nezmiňuje skoro žádný citát Ježíše a vůbec nic z jeho pozemského života; jako klíčové slovo vnímá slovo kříže a zmrtvýchvstání. Odvolává-li se přitom na slova Písma, pak jen ve vztahu k Ježíši Kristu. Lze tedy právem tvrdit, že „Bůh všemi slovy Písma svatého vyslovuje pouze jedno Slovo, své jediné Slovo, v němž vyslovuje celého sebe“ (Katechismus Katolické církve 102).

Slovo – s velkým S – se vztahuje na Božího Syna, který má tvář Ježíše Krista a podobu jeho životního příběhu završeného obětí života na kříži a ozářeného světlem vzkříšení.

Přes mnohá slova

„Mnohokrát a různým způsobem kdykoli Bůh mluvil otcem skrze proroky“ (Žid 1,1). Začátek Listu Židům nás zase odkazuje na širokou paletu Boží komunikace v dějinách spásy. Umožňují nám ji sledovat jednotlivé knihy Písma svatého.

Vyprávění o stvoření učí, že všechno, co existuje, vděčí za svou existenci Božímu slovu. Výraz „Bůh řekl“ je typickým refrémem první kapitoly Knihy Genesis a pokaždé nachází odezvu v uskutečnění Bohem vysloveného slova. Celý vesmír, každá bytost a v nejplnější míře člověk stvořený „k Božímu obrazu“ (Gn 1,27) uchovává Boží slovo, bez kterého by prostě nebylo nic (srov. Jn 1,3). Dokonce svatý Bonaventura tvrdí doslova, že „každé stvoření je Božím slovem, neboť hlásá Boha“. Boží slovo v tomto smyslu „čteme“ v souzvuku stvořeného světa, zejména v knize přírody (*liber naturae*).

Následně jsou to celé dějiny spásy, tak jak nám jejich postupně představují stránky Písma svatého, kde Bůh mluví – k patriarchům, později k prorokům a jiným charismatickým postavám, které ukazují vyvolenému národu Boží

cestu. Plností těchto dějin je, jak jsme již zmínili, Kristus, „vtělené, ukřižované a vzkříšené Slovo“ (VD 12), o kterém po jeho nanebevstoupení apoštolové a další generace učedníků vydávají svědectví (srov. Mk 16,15 - 20). Boží slovo se tak nadále předává v živé Tradici Církve. Skrze ni se dostává až k nám.

Na synodu o Božím slově (2008) se ujal obraz „o symfonii Slova, jediného Slova, které se vyjadřuje různým způsobem: vícehlasým zpěvem“ (VD 7). Boží slovo s malým *s* má mnohočetné formy, které však vytvářejí souzvuk, jsou melodií věčného Slova.

Písmo svaté

Z uvedeného lze vytušit, jakou roli v tom všem hraje Písmo svaté. Ono uchovává jedinečným způsobem Boží slovo, přes něj máme přístup k samotnému Slovu. Dalo by se přirovnat k jakési bráně či portálu, který uvádí do zkušenosti s živým Slovem. Skrze slova Písma svatého poznáváme rozmanitost Boží komunikace a máme možnost kontemplovat samotné vtělené Slovo, Ježíše Krista, jak nám ho představují evangelia i ostatní spisy, a to nejen Nového zákona.

V Písmu svatém se „Boží slovo vyjadřuje lidskými slovy díky působení Ducha svatého“ (VD 15). On mluvil skrze proroky a vede Církev v jejím poslání dále předávat a ohlašovat Boží slovo. Z jeho inspirace vznikly jednotlivé spisy Písma svatého. Bez něho tedy není možné jim správně rozumět. „Jako k nám Boží slovo přichází v Kristově těle, v eucharistickém těle a v těle Písma působením Ducha Svatého, tak ho lze přijmout a opravdově pochopit jen milostí téhož Ducha“ (VD 16). Svatý Jeroným byl přesvědčen, že „nelze dojít k poznání Písma bez pomoci Ducha Svatého, který ho inspiroval“.

Církev, když vybízí žít se slovy Písma svatého, povzbuzuje tak činit v modlitbě a v otevřenosti vůči tomu Duchu, který je prvotním autorem jeho slov. Bez jeho pomoci nejsme schopni správně chápat Písmo svaté jako Boží slovo (srov. Jan 16,13). Bez Ducha Svatého stránky Knihy knih zůstávají mrtvou literou.

Společenství Církve

Konečně nezanedbatelnou roli v dynamice Boží komunikace k nám hraje společenství Církve. Bůh k nám dnes mluví prostřednictvím lidských slov, která

uchovávají knihy Písma svatého, a prostřednictvím živého společenství Církve. Bez ní člověk riskuje překroucení a přizpůsobení poselství Písma. Pravděpodobně tomu čelila již prvotní církev, když Druhý Petrův dopis připomíná: „Žádné proroctví v Písmu nepřipouští soukromý výklad“ (2 Pt 1, 20). Nelze si osobovat vládu nad Božím slovem. Ono je darem, ke kterému máme přístup v Církvi, kterou synodální otcové nazvali „domem Slova“ (VD 52).

Samotná tvář Církve „se rýsuje jako skutečnost definovaná přijetím Božího slova“ (VD 50). Ona „je společenstvím, které poslouchá Boží slovo a hlásá je“ (VD 51). Ona „nežije ze sebe samé“ – jak připomněl papež Benedikt XVI. – „ale z evangelia a z evangelia vždy a nově čerpá směr svého putování“ (Promluva na mezinárodním kongresu Písmo svaté v životě Církve, 16. září 2005). Kdybychom to zjednodušili, mohli bychom říci, že bez Božího slova Církev ztrácí světlo a smysl vlastní existence, kterým je jeho ohlašování všim.

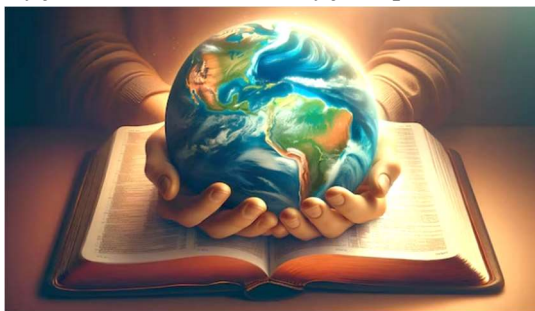
Především liturgie Církve se stává privilegovaným prostorem osobní zkušenosti s Božím slovem, s přítomností Boha mezi lidmi. Ona přivádí nejen k poslechu, ale i slavení a vybízí k transformaci skrze Písmo, totiž abychom na něj dávali odpověď vlastním životem.

Naším cílem je zaměřit pozornost na důležitost setkání se Slovem, s osobou Ježíše Krista, zejména prostřednictvím slov zachycených v lidském jazyce v Písmu svatém, které se opravdu stávají Božím slovem pro nás, když je nasloucháme a čteme spolu s Církvi a v otevřenosti vůči Duchu. Právě ve zkušenosti s Božím slovem se odehrává podstatný aspekt naší víry, jak čteme v exhortaci *Verbum Domini* – zanedlouho si připomeneme patnáct let od její publikace (30. září 2010) – ve slovech, která pocházejí od sv. Bernarda z Clairvaux: „Křesťanská víra není ‚náboženstvím Knihy‘: křesťanství je ‚náboženstvím Božího slova‘, ne ‚napsaného a němého slova, ale vtěleného a živého Slova““ (VD 7). Knihy Písma svatého jsou cestami k osobnímu setkání s Bohem.

(podle KN)

Věda vysvětluje jak, víra proč

Podle mnohých jsou věda a víra v rozporu a nemohou spolu fungovat. Albert Einstein přitom řekl, že věda bez víry je chromá, víra bez vědy je slepá. Polovina vědců se přesto přiklání k ateismu, jedním z nejznámějších přesvědčených ateistů byl například Stephen Hawking, který říkal, že „nelze prokázat, že Bůh neexistuje... Avšak věda činí Boha přebytečným“.

„Ukázal, že z ničeho může vzniknout něco: $0 = 1 + (-1)$, čili nic je součet něčeho a minus něco. Ano, odpověděl možná na otázku, jak to mohlo být. Neřekl však, proč tomu tak bylo. Hlubší význam dává vesmíru jen víra,“ konstatuje Martin Spano.

Podobně se vyjádřil i americký biskup Robert Barron, který v roce 2012 reagoval na tezi teoretického fyzika Seana Carrolla z Kalifornského technologického institutu. Americký vědec uvedl, že věda je pouze krůček od poskytnutí úplného pochopení vesmíru. Jeho teorie však předpokládala vytlačení Boha z odborné debaty o vzniku vesmíru.

Biskup Barron v reakci na to pro portál CNA napsal: „Věda může vysvětlit chemické složení papíru a inkoustu, nikdy však nebude schopna vysvětlit význam knihy. Může dávat smysl biologii lidského těla, nikdy nám však neřekne, proč je lidské chování morální či nemorální. Může odhalit buněčnou strukturu oleje a plátna. Podle amerického biskupa Carrollovo tvrzení, že věda může někdy poskytnout úplné pochopení reality jako celku, přehlídí skutečnost, že význam, pravda, krása, morálka či účel jsou také součástí vesmíru.“

Martin Spano na vysvětlení vztahu vědy a víry přidává příklad z praktického života: „Každé ráno spolu s manželkou a naší dcerkou snídáme. Kdybyste navštívili naši kuchyni během přípravy snídaně, zjistili byste, že je mimo jiné zapnutá konvice. Víte, proč voda vře? Spodní vrstva vody dotýkající se dna konvice se ohřeje na 100 stupňů Celsia a přemění se okamžitě na páru ve formě bublinek, které stoupnou na povrch. Hned však klesnou dolů, jelikož voda nahoře je ještě studená. Proces se opakuje s tím, že bublinky neklesnou úplně

na dno, protože spodní vrstvy jsou již ohřáté. Takto se postupně zespodu až nahoru ohřeje všechna voda v nádobě, až nakonec bublinky nemají kam klesat a začnou probublávat na povrch a voda vře.

Ano, z vědeckého hlediska je to naprosto správné, ale je pravda, že voda v naší kuchyni ráno vře, protože já si dělám čaj a manželka kávu. A tak je to i s vědou a vírou. Věda nám vysvětluje, jak vše funguje. Víra zase, proč to funguje. Víra dává věcem hlubší význam.“

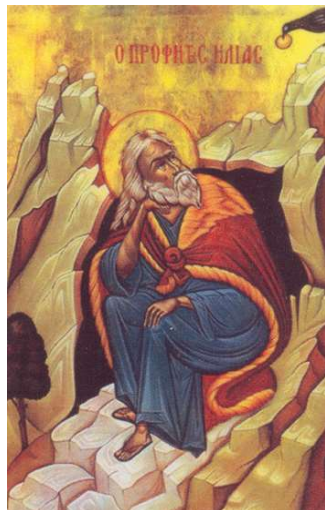
(podle KN)

Satanovy strategie 4.

Čtvrtý díl série o duchovním boji: Eliáš a síla poslušnosti

„Dobře zvažte semeno, které vám dalo život: nebyli jste stvořeni k životu jako zvířata, ale k následování ctnosti a poznání“ (Dante, Peklo, Zpěv 26). Duchovní život je neustálý boj o to, abychom si pamatovali, odkud jsme přišli a kam musíme jít.

Satanovy strategie, jak jsme viděli v mých posledních třech dílech, se točí kolem odmítání přijmout legitimní autoritu (strategie Jezábel), odmítání uplatňovat legitimní autoritu (strategie Achaba) a odmítání důstojného uctívání (strategie Kaina). Všechny tři satanské strategie jsou zakořeněny v určité formě krádeže identity – všechny by měly křesťany okrást o jejich identitu jako adoptivních synů a dcer Božích, kteří jsou dědici jeho Království. Satan by nás chtěl přesvědčit, že jsme sirotci vyvržení do nepřátelského světa. Ale (tak zní lež), satan rozumí našim bolestem, obavám a touhám a my s ním můžeme uzavřít dohodu, abychom dostali, co si zasloužíme.

Ježíš varoval, že budeme pod neustálým útokem (Lk 22,31). Náš nebeský Otec nás nenechal bezbranné. Pro každou ze tří výše popsaných satanských strategií Bůh připravil svatou zbraň, božský prostředek, jak se pevně postavit satanovým plánům.

Jezábel, jak čteme v 1. knize Královské, je svůdná pohanka provdaná za Achaba, bezstarostného izraelského krále. Zlobí a přemlouvá a nakonec v Izraeli zakládá ďábelský kult Baala. Boží zbraní proti ní je velký prorok Eliáš.

Jezábel zosobňuje neposlušnost vůči hlásanému Božímú slovu. Otec Richard John Neuhaus řekl: "Jediným lékem na neposlušnost je více poslušnosti". Eliáš tuto poslušnost zosobňoval. Přijal Boží slovo a předal je tak, jak mu Bůh přikázal, a to i s velkým rizikem pro sebe. Nechtěl mlčet ani přehlížet škody způsobené Izraeli modloslužbou, kterou prosazovala Jezábel.

Výzvou pro nás dnes je, že prorocké dílo, jak se projevilo prostřednictvím Eliáše, je v rozporu s falešným pokojem, kterým se snažíme utěšovat, když racionalizujeme svou neposlušnost. Poté, co přijal Boží slovo, byl Eliáš "soudný", "rozdělující" a všechno možné, jen ne "inkluzivní". Výzvu ke svaté poslušnosti, jak ji ztělesňovali proroci a ilustroval Eliáš, dovedl k dokonalosti Kristus.

Satan se znovu a znovu pokoušel odvrátit Ježíše od kříže. Snažil se Ježíšovi nabídnout lepší nabídku, než je vůle našeho nebeského Otce. Jinými slovy, satan se pokusil ukrást Ježíšovu identitu, aby zapomněl, že je synem. Ježíš, který je Božím slovem, se ve své identitě nejmilovanějšího a jednorozeného syna našeho nebeského Otce podřídil vůli našeho nebeského Otce a přijal kříž jako nástroj našeho vykoupení.

Tato Ježíšova triumfální a plodná poslušnost je připomenuta ve slavném hymnu listu svatého Pavla (Flp 5,2-11):

„...ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno, takže při Ježíšově jménu musí pokleknout každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat: Ježíš Kristus je Pán.“

Co je to svatá zbraň proctví a jak s ní bojovat proti satanské strategii Jezábel? Ve své podstatě je proctví pohotovým nasloucháním a jednáním podle Božího

slova člověkem, který se zcela odevzdává vůli, moudrosti a dobrotě našeho nebeského Otce. Je to připravenost hodnotit – a pak chválit nebo odsuzovat – vše, co nacházíme ve světle slova, které k nám Bůh promluvil.

Prorocství nebude vyjednávat s modlářstvím nebo neposlušností. Nebude vyměňovat Boží zaslíbení za svody světa a satanovy lži. Nenechá si ukrást to, co může dát jen Bůh.

Advent je obzvlášť milostivým časem, kdy se můžeme ponořit do slov biblických proroků a připomenout si Boží věrnost svým slibům. Je to čas, abychom přijali svou identitu Božích synů a dcer. Je to čas, abychom se rozhodli dokončit cestu do našeho jediného pravého domova – do srdce našeho Otce – kde je pro nás již připravena hostina. V adventním čase se oprostěme od všeho, co by nám v této cestě bránilo.

(aletia.org)

Staré bludy s novými nálepkami

Podívejme se společně s biskupem Sheenem na bludy, které přetrvávají z minulosti, i když se snaží vypadat moderně.

FILOZOFIE STŘEDOVĚKÉHO UMĚNÍ

Neexistuje nic takového, jako porozumět umění v jakémkoli období jinak než filozofií tohoto období. Filosofie inspiruje umění a umění odráží filosofii. Nikdy nemůžeme říci, jaké je umění dané doby, pokud nevíme, jaké je myšlení dané doby. Je-li myšlenka vznešená a duchovní, bude umění vznešené a duchovní; je-li myšlenka nízká a hmotná, bude umění nízké a hmotné. Je-li myšlenka nebeská, bude umění nebeské; je-li myšlenka pozemská, bude umění pozemské. Například v onom období řeckých dějin, kdy Platón, Sokrates a Aristoteles podávali lidem věčné pravdy, sloužily jasné linie Parthenonu a vzdušná jónská stavba Erechthéionu jako tolikéř zkažené vtělení jejich

myšlenek. Blíže k naší době, když Rousseau popustil uzdu své exaltaci ega a romantismu smyslové vášně, našli se umělci, kteří z jeho fontány pili mělký dryák nenávisti k akademické tradici, licenci na inspiraci a oslavu tělesné citlivosti. A čím jiným než myšlenkami Henriho Bergsona se nyní, v naší době, inspiruje filozofický futurismus a jeho divoká láska k novotám a „absolutním začátkům“, pohyb pro pohyb? Co jiného je filosofickou inspirací kubismu s jeho nesouvisejícími bloky než filosofie pluralismu, která tvrdí, že násobek neznamená jednotku? Čím jiným je celá inspirace moderního umění než Kantem a jeho školou zavedeným subjektivismem, jehož dědictvím je přesvědčení, že žádné umělecké dílo samo o sobě není krásné, ale že krásné jsou naše psychické nebo mentální stavy, a to buď proto, že tyto stavy promítáme do objektu, což je teorie Einfühlung, nebo proto, že ladí se vkusem a příkazy společnosti, což je sociologická teorie, nebo proto, že vyvolávají zajímavé reakce, což je pragmatická teorie?

Jestliže moderní filozofie vysvětluje moderní umění, středověká filozofie vysvětluje středověké umění. Chceme-li pochopit, proč malovali, proč sochali a proč stavěli určitým způsobem, musíme se ptát, jak mysleli, neboť umění je lyrickým vyjádřením filozofie. Jejich civilizace se od té naší značně lišila; ve třináctém století znalo křesťanstvo jen jednu církev. Existovala jen jedna víra, jeden Pán, jeden křest, jedna církev. Protože byla jednotná ve své vládě víry, je snadné vyextrahovat ty základní principy středověkého života, které sloužily jako inspirace jejich umění. Tyto zásady jsou trojího druhu: (1) neosobnost, (2) dogmatismus, (3) svátostnost. Jejich myšlení bylo neosobní, a protože bylo neosobní, mohlo být dogmatické, a veškerý jejich dogmatismus je shrnut v jejich sakramentalismu. Tyto principy odhalíme v kontrastu s moderními zásadami a poté ukážeme, jak se projeví v tehdejšímu umění.

Pro moderní myšlení je charakteristický individualismus, pro středověké myšlení impersonalismus. Egocentrismus moderního myšlení má své kořeny v Descartovi, který ve své „Rozpravě o metodě“ vyjádřil pohrdání veškerou historií a trval na tom, aby se celá filozofie stala tabula rasa, na níž se bude psát znovu. V dopise Gassendimu napsal: „Zapomínáte, že mluvíte s člověkem, který si nepřeje vědět, zda někdo existoval před ním; já, já, já, to stačí“. Kant, privat-dozent z Königsbergu, netrpěl, aby tento individualismus zemřel. Jeho myšlení, jak říkal, by bylo jako koperníkovská revoluce ve světě. Místo aby se svět točil kolem sebe a imponoval sobě, točilo by se já kolem světa a imponovalo světu. Tento egocentrismus byl doveden do krajnosti ve filozofii pragmatismu, která činí měřítkem pravdy jednotlivce. Co je užitečné, je podle pragmatismu pravdivé. Je-li Bůh užitečný pro váš život, existuje pro vás; není-li užitečný pro můj život, neexistuje pro mě. Jednotlivec je důležitý ve všem. Pragmatismus byl válkou proti Pravdě. Pravda není transcendentální, prohlásil; je ambulantní. Je osobní a individuální.

Naopak pro scholastiky nebo lidi středověku je pravda věčná a společná. Je jako velká stavba postupně budovaná z nánosů staletí. Jako velké dědictví přechází z generace na generaci a v žádném okamžiku není považována za osobní vlastnictví toho, kdo ji nalezne. Svätý Tomáš Akvinský, mistrovská mysl tohoto období a možná mistrovská mysl všech dob, trvá na této neosobní konstituci pravdy. S odkazem na onoho velkého řeckého myslitele Aristotela, kterého důstojně označil titulem „Filosof“, píše: „To, co může jediná mysl svým dílem a géniem přinést k prosazení pravdy, je ve srovnání s celkovým poznáním málo. Ze všech těchto prvků, vybraných, kodifikovaných a spojených dohromady, však vzniká podivuhodná věc, jak ukazují různé obory vzdělanosti, které díky práci a prozíravosti mnoha myslí dospěly k obdivuhodnému rozšíření.“

Protože pravda byla neosobní, panovala ve středověku velká úcta k tradici. Tradice není, jak se někteří domnívají, dědictvím temného středověku, něčím, co kaboní a omezuje myšlení; je to spíše paměť. Smysl a intelektuální paměť jsou nezbytnými podmínkami každého správného myšlení. Jsme podřízeni nutnosti vracet se do skladiště naší mysli pro minulé dojmy a myšlenky, abychom mohli vybudovat současné myšlení. Co platí pro jednotlivce, platí i pro společnost. Tradice je paměť společnosti a bez této tradice společnost nemůže myslet. „Právě díky tradici,“ říká Pascal, „lze celý průvod lidí v průběhu mnoha staletí považovat za jedinou mysl, která stále trvá a která se neustále učí.“

Protože pravda je neosobní a je společným dědictvím lidstva, velcí myslitelé té doby jen zřídka označovali jiného myslitele jeho vlastním jménem. Projděte si Akvinského „Summu“ nebo díla některého z dalších velkých myslitelů, jako byli Richard od svätého Viktora, Bonaventura a Scotus, a všimněte si četnosti takových výrazů, jako např.: „Aliquis dicit“, „Unus dicit“ („Někdo říká“, „Oni říkají“). Svätý Tomáš například při vyvracení Anselmova apriorního argumentu o existenci Boha v „Summē“ nezmiňuje Anselmovo jméno, a přestože s Bonaventurou učili za rohem od sebe, ve spisech ani jednoho z nich není zmínka o tom druhém. Ani Andělský doktor ani jednou nezmiňuje jméno svého učitele Alberta Velikého, pravděpodobně proto, že mu pokora jeho učitele nařizovala, aby o něm pomlčel.

Je-li myšlení neosobní, bude nutně dogmatické, tj. bude se vyjadřovat v určitých univerzálních a obecných pojmech. I zde je velký rozdíl mezi moderním pojetím dogmatu a středověkým pojetím a tradicí, která na něj navazuje. Moderní pojetí spočívá v tom, že pravdy se mění s dobou; že stejně jako odhazujeme starý fejton našich dědů za limuzínu dvacátého století, tak i dědovy pojmy morálky a náboženství měníme za moderní pojmy. Vědecký pokrok prý ukázal marnost starých dogmat a mikroskop prý odhalil nesmyslnost teologie.

Pro středověkého člověka naopak dogmata nepodléhají změnám o nic víc než tabulka násobilky. Dvě a dvě jsou čtyři pro třinácté století stejně jako pro dvacáté a dogma jako to o Vtělení platí stejně pro dvacáté jako pro třinácté století. Dogmata stojí nad prostorem a časem, protože nejsou sentimentálním oceněním sentimentalisty, ale intelektuální pravdou intelektu. Ani teologie není pouhou vědou o srovnávání náboženství. Svätý

Tomáš učí, že teologie je královnou věd, že „převyšuje všechny vědy svými principy, svým předmětem, svou jistotou a svým cílem“. V teologii má vše svou objektivní hodnotu, je to pravdivé samo o sobě, nezávisle na tom, jak to hodnotíme. Její dogmata nejsou překážkou myšlení. Neomezují mysl o nic víc, než je pro umělce omezující plán, obrys a výběr barev. Žádný velký umělec si nikdy nestěžoval na náročnost dogmat. Dogma je pro umělce tím, čím je pro matematika tabulka násobení, pro kalkulistu logaritmus nebo pro fyzika gravitační zákon. Nejsou to přehrady, které zadržují řeku myšlení; jsou to vlnolamy, které jí brání, aby se vylila z krajiny zdravého rozumu.

Moderní myslitelé jsou obecně připraveni pohlížet na tento svět jako na trvalé město a jako na cíl, nikoli jako na prostředek. S uznáním citují Swinburna: „Sláva člověku na výsostech, neboť člověk je pánem všeho.“ Náboženství se pak místo souhrnu povinností člověka vůči Bohu stává souhrnem povinností Boha vůči člověku. Typickým vyjádřením jeho podstaty je následující: „Řečeno přímo, náboženství se musí oddělit od jinovsévské přitažlivosti tradičních teologií a musí být zdravě zakotveno v pohledu moderního vědění.“ V tomto smyslu je třeba se zaměřit na náboženství, které je v souladu se světem. Země musí znovu získat svá práva, neboť země je rájem a cílem člověka.

Ve věčném myšlení scholastiků však náboženství znamenalo zasvěcení Bohu jako naší První příčině a Poslednímu cíli. Náboženství není bez Boha o nic srozumitelnější než fyzika bez hmoty. Také svět, místo aby byl cílem, je prostředkem k cíli. Jinými slovy, svět je velkou svátostí. V nadpřirozeném řádu existuje sedm svátostí, které člověka povznášejí a zdokonalují ve vyšším božském životě, a v přirozeném řádu může být svátostí všechno. Svátost je hmotná věc, která slouží jako kanál duchovního posvěcení, a protože vše je určeno k tomu, aby nás vedlo k Bohu, je vše svátostí. Proces, jímž má být hmota svatořečena, probíhá po vzoru pyramidy, u jejíž základny je hmotný řád a na jejímž vrcholu je člověk. Ve vesmíru existuje pokrok a kontinuita. Rostliny spotřebovávají minerály, zvířata spotřebovávají rostliny a minerály a člověk spotřebovává všechny tři. Fyzicky je tedy v člověku celý hmotný vesmír.

Existuje však ještě jiný způsob než fyzický, jímž člověk ovládá všechny řády pod ním, a tím je poznání. Protože člověk má duchovní duši, může všechny věci poznávat, a tak v sobě duchovním způsobem všechny věci obsahovat. Proto je člověk předurčen k tomu, aby se stal nejen mikrokosmem, jak nám říká Aristoteles, ale živým hlasem celého stvoření. Má být mluvčím nerostů, rostlin a živočichů, a to právě proto, že všechny tyto řády shrnuje. Má je všechny přivést zpět k Bohu. Nerost nemůže Bohu poděkovat za své stvoření, ale člověk tak může učinit ve jménu nerostu. Člověk se tak stává mostem mezi říší hrubé hmoty a říší čistého ducha. Je podobný hmotě v tom smyslu, že má tělo, a podobný čistému duchu v tom smyslu, že má duši. Stojí uprostřed mezi nimi a je Bohem určen k tomu, aby se stal mluvčím stvoření a aby spolu se třemi mladíky v ohnivé peci zpíval Stvořiteli píseň požehnání. Takový byl sakramentalismus, jak jej pojímali scholastici a jak jej stále pojímají novoscholastici. Je to systém, který na zemi nepohlíží jako na opuštěnou naději člověka, ale jako na velký kanál zduchovnění, a laciné pozlátko

ubohého představení tohoto světa považuje za odrazový můstek k věčnosti bez slzi nebeského Jeruzaléma.

Filosofie ve středověku byla neosobní, dogmatická a sakramentální. Byla neosobní, protože pravda nebyla majetkem jednotlivce; byla dogmatická, protože pravda byla nad časem a prostorem; byla svátostná, protože svět byl odrazovým můstkem k Bohu. Umění tohoto období bylo inspirováno těmito myšlenkami, a proto jsou jeho třemi nejvyššími charakteristikami impersonalismus, dogmatismus a sakramentalismus.

Neosobní a věčná nota se odráží v každé fázi umění tohoto období. Romány jako „Romance o růži“; latinské hymny jako „Dies Ire“ a „Malé hodiny“ se k nám dostaly s malou nebo žádnou stopou po autorovi, který je napsal. Totéž je třeba říci o uměleckých dílech. Růžová okna lincolnské katedrály, jejichž části se k nám dostaly, nenesou žádnou stopu po svém tvůrci. Žádný z iluminovaných rukopisů Bible, misálu nebo breviáře z tohoto období není opatřen jménem autora. Vzhledem k tomu, že mnoho z těchto děl vznikalo v kláštorech, je pravděpodobné, že pravidlo pokory vedlo mnohé z umělců k tomu, aby svá jména skrývali. Ostatně jedním z pravidel benediktinů je, že mniši, kteří pracují v kláštorech, mají vytvářet umělecká díla s velkou pokorou ducha.

Neosobní charakter však najdeme v gotickém systému, který, jak říká Dr. De Wulf, „se podobá scholastické filozofii a pomáhá nám ji pochopit. Gotický systém je totiž majetkem každého; každý architekt si jej sice může vykládat po svém, ve skutečnosti však nepatří nikomu. Ani dnes neznáme jména všech, kdo vymýšleli plány a řídili práce na velkých katedrálách.“ A přesto, pokud naše moderní mosty, továrny a hutě přežijí čtyři nebo pět století, budou tehdejší generace znát nejen jména architektů, kteří je navrhli, ale dokonce i jména jejich asistentů a tehdejších veřejných činitelů. Armády sochařů tesaly Panny a světce, kteří zabírají portály a výklenky, a přesto jak málo z nich zpečetilo svá díla svými jmény! Stavitelé katedrál, stejně jako Dante, stavěli pro věčnost; v jejich představách měly materiály jejich staveb přetrvat staletí; měly přetrvat ne pro jednu generaci, ale pro všechny generace. Stejně jako tehdejší myslitelé skrývali svou identitu kvůli neosobnosti pravdy a říkali: „Aliquis dicit,“ tak i tehdejší umělci skrývali svou identitu v uměleckých dílech, která nikdy neprozradila ruku, jež držela dláto.

Důvodem všeho bylo, že pracovali pro Boha. Středověkému umělci nezáleželo na tom, jak nepřehledná byla část katedrály, v níž se nacházel, vyzdobil ji tak krásně, jak uměl, aniž by myslel na to, že jeho dílo ocení jen pár lidí, kteří ho uvidí. Banální detaily byly dotvořeny se vši dokonalostí důležitých částí. Mikroskopické studie v posledních letech odhalily nádherné vzory pylových zrn a diatomů, které jsou daleko pod možnostmi lidského zraku. Vždycky tam tyto krásy byly, i když skryté pouhému oku. Na tom, zda tyto detaily viděli lidé, na jemnosti techniky nebo na kráse inspirace záleží jen málo. Bůh viděl, a to stačilo. Proto nepřekvapí, že ve věži katedrály v Chartres jsou ukryty sochy, které jsou stejně dokonalé v detailech jako sochy nad dveřmi. Taková neosobnost v umění mohla pocházet pouze od lidí, kteří si existenci Boha definitivně uvědomovali.

Samotné mlčení jejich díla bylo uznáním, že jejich vlastní umělecké dílo pochází od Boha, a ne od nich samotných. Proč by měla být jejich jména vytesána do kamene, když dar tesání pochází od Boha? Proč by měli křičet o své vlastní dostatečnosti, když celá jejich bytost uznávala jejich nedostatečnost? Proč by měli oslavovat sami sebe, když záleží jen na Boží slávě? Proč by jim mělo záležet na tom, aby jejich jména zůstala potomkům, když jejich jména byla zapsána v knize života? A tak se nám do dnešních dnů dostává nádherná podívaná na Andělský chór v Lincolnu, o němž se říká, že je to nejkrásnější dílo, jaké kdy vyšlo z rukou člověka, aniž by se objevil byť jen náznak nebo záznam o těch, kdo ho navrhli a provedli. Vskutku zde byla jen jedna nezbytná věc – unum necessarium – sláva Boží.

Dogma bylo pro středověk pojmovým vyjádřením věčné náboženské pravdy. Na rozdíl od moderního světa tito lidé nevěřili, že se dogmata mění jako střihy oblečení. Jsou věčná, protože jsou to pravdy o věčném a neměnném Bohu. Protože jsou věčná, mohla být vložena do kamene – trvalé látky –, takže například dvacáté století mohlo mít tuto pravdu přinesenou třináctým a svědčit třináctému o nezničitelnosti dogmatu. Kdyby lidé ve středověku věřili, že dogmata se vyvíjejí, pravděpodobně by své kostely zhotovili z gutaperči, kterou by bylo možné upravovat podle rozmarů měnicích se staletí. Lidé ve středověku měli více společného s pohany minulosti než s novopohany současnosti. Byl to Platón, kdo více než tři století před příchodem Krista krásně řekl: „Umělec, který upírá svůj zrak na neměnnou krásu a používá ji jako vzor při reprodukci ideje ctnosti, nemůže nikdy nevytvořit hotové krásné dílo, zatímco ten, kdo má zrak upřený na proměnlivé věci času a jejich pomíjivé vzory, nemůže vytvořit nic krásného“. A Cicero nám říká, že Phidias „při tvorbě Jupitera nebo Minervy neměl oči upřené na konkrétní model, ale na určitý hotový typ krásy, který inspiroval jeho umění a vedl jeho ruku“. Pro všechny velké umělce byla náboženská dogmata inspirací umění. Náboženství je základem umění, říká Rodin, a podstatou náboženství jsou dogmata. První báseň je Genesis, první architektura chrám Boží a první socha božstvo. Jako voda šíleně se valící úzkými kanály, které nemají jiný odtok než shora, jako mučedníci obklopení velkým nepřátelským davem „palců“ v Koloseu, kteří neměli jinou možnost úniku než otevřeně nebe nad sebou, tak i duše stísněná tělem hledá Boha jako svůj odtok, vylévá se k němu, aby se nadchla ideálem, aby mluvila jazykem, který osvětluje, aby řezala a řezala se slavnou svobodou synů Božích.

Jaká dogmata inspirovala tehdejší umělce? Máme-li soudit podle děl, která nám zanechali, stačila jim k inspiraci jakákoli dogmata – Trojice, vtělení, Petrův primát, zmrtvýchvstání. Z nich všech vybíráme dvě, která moderní doba více–méně zapomněla nebo zkreslila, a sice Budoucí život, jak jej zobrazuje evangelium, a kult Panny Marie.

Středověcí lidé brali celé evangelium vážně a věřili každému jeho slovu, protože věřili tomu, kdo vydal svědectví o pravdě. Když Kristus řekl: „Toto je mé Tělo, toto je má Krev,“ věřili, a tak vzniklo dogma o Eucharistii. Když Kristus řekl svým apoštolům a jejich nástupcům: „Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je zadržíte,

tomu jsou zadrženy,“ uvěřili, a bylo tu dogma o pokání. Když Kristus řekl: „Já jsem pravda... Svou pravdu vám dávám,“ uvěřili, a bylo tu dogma o neomylnosti. Když Kristus řekl: „A bezbožní budou uvrženi do věčného ohně s ďáblem a jeho anděly,“ věřili, a bylo tu dogma o věčném pekle.

Budoucí život byl něčím, co se neustále drželo před očima středověkých lidí. Všem lidem bylo určeno jednou zemřít a potom přijde soud. Smrt je v katedrálách zobrazována často a vždy se zásadním optimismem, který nás má přimět k zamyšlení nad smrtí, nikoli k obavám z ní. Na počátku třináctého století vzkvétala báseň, která dala klíč k velké části umění té doby. Jmenovala se „Tanec tří mrtvých a tří živých“. Tři mladí páni se jednoho večera setkali v hlubinách starého hřbitova. Zjevili se jim tři mrtví muži a každý z nich jim dal lekci: První řekl: „Byl jsem papežem“, druhý: „Byl jsem kardinálem“ a třetí: „Byl jsem papežovým sekretářem“. Pak všichni tři řekli: „Podívejte se teď na nás, budete stejní jako my, moc, pocty a bohatství se nepočítají. V okamžiku smrti se počítají jen dobré skutky.“ Tento příběh na sebe vzal trochu jinou podobu, ale stále je snadno rozpoznatelný ve výloze „Triumf smrti“ v Campo Santo v Pise. Podobně se jím inspiroval i „Danse Macabre“ v katedrále v Amiens, který zahrnuje všechny lidské stavy od krále až po rolníka. Jednou z nejstrašnějších připomínek smrti je kostra v kostele svatého Petra z Bar le Duc, která je pokryta vrstvou napůl shnilého masa visícího přes kosti jako vybledlá drapérie. Má vyvolat velký pocit nejistoty v tomto životě i ve chvílích, kdy se do něj nejvíce zaklínáme.

Poslední soud nachází své nejlepší vyjádření v centrálních dveřích pařížské katedrály Notre Dame. Kristus sedí ve svém majestátu a ukazuje rány na ruku, vedle něj je kříž, kterým přemohl smrt, a kolem něj je Panna Maria a anděl. Na spodní desce vycházejí andělé do čtyř světových stran a jejich nejzazších končin s polnicemi a svolávají mrtvé k soudu. Spravedliví jsou podepsáni Tau, křížem, a jsou umístěni napravo; nespravedliví jsou umístěni nalevo a svázáni provazy, aby byli uvrženi do naprosté temnoty.

Nebe bylo znázorňováno jako nebeský Jeruzalém sestupující z oblohy, případně symbolicky jako Abrahamovo lůno, jak to vidíme nad severními dveřmi katedrály v Remeši. Peklo je znázorněno demony ohavných tvarů, ale nejlépe zkamenělými slovy, která jsou podle Danta napsána nad peklem: „Všichni, kdo sem vstupujete, zanechte veškeré naděje.“ Všichni, kdo sem vstupujete, opouštíte naději. Právě takové titánské šerosvity beznaděje inspirovaly Fra Angelica k zobrazení pekla.

Jedním z oblíbených dogmat, která inspirovala středověké umění, byla role Panny Marie v úloze vykoupení lidského rodu. Možná by bylo dobré toto dogma připomenout těm, kteří ho neznají. Mezi pádem a vykoupením člověka existuje paralela. K pádu přispěly čtyři prvky: neposlušný muž, Adam; pyšná žena, Eva; strom a ovoce ze stromu. K našemu vykoupení přispěly čtyři prvky: Poslušný Bohočlověk, Ježíš Kristus; pokorná žena, Panna Maria; strom, kříž; a ovoce stromu, Kristus a Eucharistie. Protože lidský rod padl skrze ženu, bylo vhodné, aby byl vykoupen skrze ženu. Maria je při nápravě lidského rodu něčím víc než pouhou náhodou a je představena jako něco víc, totiž jako

Matka Boží. Nikdy není zobrazována s pomíjivým půvabem či svůdnou ženskostí nebo jako tělesná věc, která by mohla být zhudebněna Massenetem, ale vždy se svěžestí, vůní a panenstvím Matky Boží. Na západní straně katedrály v Amiensu je její socha, jak drží v náručí Dítě, které drží svět; pod jejíma nohama je ďábel, kterého drtí její pata, což svědčí o tom, že mezi ní a ďáblem bude nastoleno naprosté nepřátelství, jak předpovídá Genesis – a jak je dodnes uznáváno v dogmatu o Neposkvrněném početí. Nad západními dveřmi pařížské katedrály je nádherné vyobrazení její smrti a korunovace v nebi, což je námět, který později inspiroval Fra Angelica. V Louvru visí slavný obraz, na němž Panna sedí po Synově pravici při triumfu svého mateřství. „Astittit regina a dextris tuis, in vestitu de aurato“. Uprostřed kompozice je Kristus na trůně, v obou rukou drží korunu, kterou vkládá na hlavu své Matky. Ta před Ním klečí s rukama složenými na prsou. Kolem trůnu je čtyřicet andělů, kteří jí zpívají chválu. V jejich blízkosti stojí světci Starého a Nového zákona, jejichž samotný výraz tváří svědčí o nejčistší a nevyšší radosti. Angelico skutečně pochopil, co o její kráse napsal svatý Tomáš: „Očišťuje smysly, aniž by je v nejmenším znepokojovala.“

O tom, že toto dogma o blahoslavené Matce bylo kdysi blízké a drahé srdcím lidí středověku, stejně jako je drahé těm, kdo v této tradici pokračují dodnes, svědčí množství kostelů zasvěcených její cti. Pařížská katedrála Notre Dame je jedním z nejslavnějších svědectví Panny Marie. Po celé středověké říši i v Anglii byly v jejím jménu stavěny katedrály, svatyně a kaple. V Anglii k ní panovala taková úcta, že se Anglii začalo říkat „Mariino věno“ nebo „Mariina Anglie“, což náš moderní svět zkomolil na Veselá Anglie – jako by mohla být veselá bez Marie. A ze všech smutných pohledů, které se před dnešním cestovatelem v Evropě rozprostírají, není žádný smutnější než ruiny kaplí Panny Marie. Během anglické reformace a pod vedením Cromwella bylo zničeno na čtyři sta klášterů a kostelů. Sochy Panny Marie a dalších svatých se proměnily v prach pod náparem kladiv vytloukajících novou civilizaci. Jalové výklenky lincolnské katedrály, sřáté sochy v Yorku a bělostná kaple Lady v Ely jsou dnes tolik smutnými pozůstatky tohoto rozchodu s tradicí.

Umění středověku je zkrátka uměním vykoupeného lidstva. Je zasazeno v křesťanské duši na hranici živých vod a pod nebem teologických ctností a mezi sladkými zefýry sedmi darů Ducha Svatého. Pro středověk neexistovalo nic takového jako tvorba křesťanského umění. Šlo spíše o to být křesťanem. Pokud jste byli křesťané, vaše umění bylo křesťanské. Pokud jste věřili ve věčná dogmata, vaše umění vyjadřovalo věčnou pravdu. Horác říkal: „Chceš-li, abych plakal, musíš nejprve plakat ty.“ A středověký člověk říkal: „Chceš-li vyřezávat Kristovy věci, musíš žít s Kristem.“ A tak se stalo, že se Kristus stal tvůrcem umění. Umění pro tohoto člověka vyžadovalo spíše klid a meditaci než hektický spěch a vzrušení. Historie zaznamenala, že Fra Angelico plakal, když maloval „Ukřižování“, které dodnes stojí v klášteře San Marco ve Florencii.

Svátostná filozofie středověku trvala na tom, že člověk je středem viditelného vesmíru a že jeho životním posláním je vést tvory zpět k Bohu. Tento sakramentalismus se

projevil v dobovém umění tím, že se katedrála stala centrem politického a společenského života té doby. Stejně jako se nábožensko-politický život té doby sbíhal ke katedrále, tak se k ní geograficky sbíhala materiální struktura města. Například toledská katedrála je téměř zadušena stavbami, které se kolem ní drží. Odsazení kostela do určité vzdálenosti, jako by chtělo zvětšit jeho krásu, bylo středověkému myšlení cizí. Podobně jako matku, která je obklopena svými dětmi, jež kolem ní skotačí jako ovečky, tak i katedrála vítala domovy a přitahovala je ke svému lůnu. Nevyžadovala vzdálený a bážlivý obdiv, ale důvěru a lásku. Jako mohutný zaoceánský chrt připravený na plavbu se zdálo, že se celé město naloduje v jejích bocích.

Stejně jako byla katedrála středem politického a společenského života té doby, tak byla Skutečná přítomnost středem a duší katedrály. Jako člověk, mikrokosmos, v sobě shrnoval veškeré viditelné stvoření, jehož životním principem byla duše, tak i katedrála v sobě shrnovala veškeré stvoření a její duší byl eucharistický Emanuel. Svět je velkou svátostí a katedrála je svátostí ještě větší. Katedrála syntetizovala všechno. Všechny říše, nerostná, rostlinná, živočišná, lidská i andělská – všechna umění, všechny vědy, všechny časy – na ní zanechaly svou stopu. Celá příroda se vzbouřila s Adamem a celá příroda byla vykoupena s Kristem. Proto náš Pán, když posílal své apoštoly učit, neřekl „Hlásejte evangelium každému člověku“, ale „Hlásejte evangelium každému stvoření“. Architekti katedrál ho opět vzali za slovo a do svých staveb přivedli každého tvora; jsou tam stromy a květiny, ptáci a ryby. Na vrcholu katedrály v Laonu jsou sochy krav a nad dveřmi katedrály v Remeši zelenina.

A princip, který tyto věci sjednocuje, jaký to byl? Ne město jako Mekka; ne varhany nebo kazatelna, ale Bůh mezi lidmi – ne pouhý abstraktní Velký architekt vesmíru, ani panteistické ztotožnění se světem, ale Bůh tajemně žijící pod podobou Chleba. V tomto svátostném vesmíru katedrály buší skutečné srdce a toto srdce je Nejsvětější Srdce ve skutečné svátosti Eucharistie. Tento Božský život spojuje jako ocelová obruč různé hierarchie stvoření, které se v něm nacházejí. Dělal víc než to; zjevoval věřícím onen velký průvod života – Božský život –, který přechází od Otce k Synovi v Trojici, od Syna k lidské přirozenosti ve Vtělení a od Vtělení k nám v Eucharistii a který nás nakonec, aby se kruh uzavřel, má jednoho dne dovést zpět k Bohu. „Všichni jste vaši, vy jste Kristovi a Kristus je Boží.“ Gotická katedrála, která je filozofií středověku v kameni – můžeme na ni někdy zapomenout?

„Daleko a dlouho předtím, než poprvé spatříme samotné město,“ říká Reinach, „nám tři věže katedrály, tyčící se nad hlukem a vřavou, zvětšují Nejvyšší a Nerozdělenou Trojici. Když se blížíme, příčné lodě, které se křížem táhnou, nám vyprávějí o Usmíření. Společenství svatých je představeno kaplemi seskupenými kolem chórů a lodi: Bájný větrolam nás nabádá, abychom bděli, modlili se a snášeli tvrdost; ohavné postavy, které vidíme spěchat z okapů, vypovídají o utrpení těch, kdo jsou vyhnáni z kostela; věž, vrchol a zakončení, vzhůru stočené sochařské listí, vzhůru pružící vzdušné opěrky, ostré stoupání okenního oblouku, vysoko položený sklon střechy, to vše nás učí, že pře-

máháme-li pozemské touhy, měli bychom i my v mysli a srdci stoupat vzhůru. Lekce svaté moudrosti jsou vepsány v jemné intarzii oken; jednotu mnoha údů stínuje zastřešená arkáda; povinnost nechat své světlo zářit před lidmi – prolamovaná a květovaná římsa, která korunuje celek.“

Vstupujeme. Trojnásobná šířka lodi a uliček, trojnásobná výška pilířové klenby, triforia a klenby, trojnásobná délka chóru, transeptu a lodi opět vytyčují SVATOU TROJICI. A co kromě toho nevypráví o našem Blahoslaveném Spasiteli, co neukazuje na JEHO PRVNÍHO v západních dveřích, JEHO POSLEDNÍHO ve vzdáleném oltáři, JEHO STŘEDNÍHO ve velkém kříži, JEHO BEZ KONCE v monogramu vytesaném na průčelí a mřížce, ve svatém Beránkovi, ve Lvu z Judova kmene, v mystické Rybě? Blízko nás je křtitelnice, neboť obnovou vstupujeme do Církve; je hluboká a prostorná, neboť jsme pohřbeni ve křtu s KRISTEM; je z kamene, neboť On je skála; a její spirálovitý kryt nás učí, abychom, pokud jsme skutečně povstali z jejích vod s Ním, hledali to, co je nahoře. Před námi jsou v táhlém průhledu masivní pilíře, což jsou apoštolové a proroci – každý z nich má mnoho údů, neboť mnoho je milostí v každém světěci; kolem hlavy všech je krásné jemné listoví, neboť všichni byli hojní v dobrých skutcích. Pod našima nohama jsou odznaky světské okázalosti a slávy, hroby králů, šlechticů a rytířů – to vše je před Bohem jako odpad a bezcennost. Zdmi se vinou úzké klášterní chodby, emblémy cesty, po níž došli domů svatí mniši a utvrzovatelé Církve, jejichž konflikty byly známy jen jejich Bohu. A obklopuje nás mohutný oblak svědků; bohaté hluboké sklo oken se hemží svatými podobami, každá ve svém vlastním krásném výklenku, všechny obestřené stejným svatým klidem; je tu slavná družina apoštolů, dobré společenství proroků, vznešené vojsko mučedníků, zářivá skupina zpovědníků, jásavý chór panen. Jsou tu králové, kteří už dávno vyměnili pozemskou korunu za nebeskou, a biskupové, kteří s radostí skládají úcty Pastýři a biskupovi duši. Ale na ničem z toho nespočíváme; pilíře, oblouk za obloukem; okna, světlo za světlem; arkády, šachta za šachtou; střecha, arkýř za arkýřem; svatí kolem nás; nebeská hierarchie nad námi s důstojností převahy stále rostoucí směrem k východu – to vše vede oko a duši a myšlenku k obrazu Ukřižovaného Spasitele, jak září ve velkém východním okně. S vytrvalým pohledem procházíme lodí, to znamená bojující Církvi, až dojdeme k zástěně, která tvoří bariéru mezi ní a Církví vítěznou a připomíná smrt věřících. Vysoko nad ní visí na vítězném kříži obraz Toho, který svou smrtí přemohl smrt; jsou na něm zobrazení svatí a mučedníci, Jeho bojovníci, kteří bojující pod svým Pánem vstoupili do odpočinku a zdědí věčnost bez slz. Mají nám být příkladem a sedm lamp nad nimi znázorňuje ty milosti pramene, jimiž jediné můžeme kráčet v jejich šlépějích. Samotná zástěna září zlatem a karmínem; karmínem proto, že pro jejich získání prošli Rudým mořem mučednictví. A skrze jemnou síť a rozevírající se svaté dveře zahlédneme slabé záblesky kněžiště za nimi. Tam jsou masivní lavice, neboť v nebi je věčný odpočinek; tam jsou sedilie, emblémy sedadel starších kolem trůnu; tam je piscína, neboť si vyprali svá roucha a vybělili je; a tam, srdce a duše a život všech, oltář s neuhasínajícími světly a zlatými řezbami, mystickými stupni a třpytivými drahokamy; dokonce i sám KRISTUS, jehož zásluhami jediné

nacházíme vstup do svého nebeského dědictví. Věru, když přemýšlíme o jednotě jeho záměru, můžeme říci: „Jerusalem, que edificatur ut civitas cujus participatio ejus in idipsum.“ (Jeruzalém je zbudován jako město semknuté v jediný celek.)

Taková je katedrála jako velké ztělesnění středověkého myšlení. Je neviditelným v viditelném, mystickým v historickém, duchovním v tělesném, věčným v časném; tvoří novou Evu vzatou z vesmíru jako z otevřené strany. V ní, v panenské katedrále, si vtělený Bůh dělá svůj příbytek. Je to prosté pochopení Kristovy osoby: Ecce Homo. Věřící, kteří v ní žijí – to je lidstvo. Její klenba je nebe, její stěny s okny obzor, okno s planoucí růží – slunce, její prostor – atmosféra a sama její nedokončenost – neboť jen málokterá z katedrál byla zcela dokončena – ukazuje, že lidská přirozenost má vyšší ideály, než jakých může sama dosáhnout, a že úplnosti věcí se nikdy nedosáhne v tomto životě, ale až ve světě budoucím.

Manželství si vysluhujeme před tváří Církve

Vysloužení svátosti manželství vnímáme mnohem hlouběji, než jen jakousi rodinnou slavnost či smlouvu mezi mužem a ženou, kterou se dohodnou, jak se budou jmenovat a kde budou bydlet a za jakých podmínek budou spravovat společný majetek či vychovávat děti.

Vážená redakce,

uměl by mi někdo vysvětlit, jestli je možné kromě chrámu, například v přírodě na louce či v horách nebo na pláži, výletní lodi a podobně vysloužit si svátost manželství?

Anna

Na předkládanou otázku v podstatě odpovídá právní norma obsažená v Kodexu kanonického práva, kde čteme: „Manželství mezi katolíky nebo mezi katolickou stránkou a nekatolickou pokřtěnou stránkou se má slavit ve farním kostele, v jiném kostele nebo kapliče se může slavit s dovolením místního ordináře nebo faráře. Místní ordinář může dovolit, aby se manželství slavilo na jiném vhodném místě“ (CIC 1118).

Kodex kanonického práva však nijak neurčuje, co je třeba rozumět pod pojmem

jiné vhodné místo ani to, za jakých podmínek a z jakého důvodu by ordinář měl povolení ke slavení manželství na takovém místě dát.

Zkusme se však na věc podívat pohledem liturgické teologie. Ze zpráv křesťanského starověku, především z Listu Diognetovi víme, že křesťané se zpočátku při uzavírání manželství řídili právními normami kulturního prostředí, ve kterém žili. Ale velmi br-

zy svatební zvyklosti pokřesťančili a slavení manželství zasadili do nového rámce, především ve dvou rovinách: spojením s Eucharistií a se svatebním požehnáním. Toto způsobilo, že původně domácí svatební liturgie se přesunula do chrámu. Svědčí o tom už například svatý Paulín z Noly (353-431) v jedné svatební básni, kde píše, že biskup Memor přivedl ženicha k oltáři, kde on se svou nevěstou přijal požehnání. Určitě proto, že manželství bylo potvrzováno Eucharistií, jak to nádherně vyjádřil již Tertulián († 220): „Jak bychom mohli vyličít štěstí takového svazku, který Církev spojuje, Eucharistie potvrzuje a požehnání zpečetuje?!“ Tak to už v té době vnímali křesťané.

A dostáváme se k vysvětlení toho, proč je privilegovaným místem slavení manželství kostel. Pro nás je manželství svátostí, což znamená, že je třeba ho slavit *ad faccie Ecclesiae*, tedy před tváří církve. Že tak jako každá jiná svátost má úzký souvislost s Eucharistií a má být na ni zaměřeno, jak to vyjádřil Druhý vatikánský koncil (*Presbyterorum ordinis* 5). A pak i proto, že Eucharistie je vlastním pramenem křesťanského manželství, jak to zase formuloval papež svatý Jan Pavel II. (*Familliaris consortio* 57).

Od nejstarších dob Církve se manželství křesťanů lišilo od manželství nevěřících právě tím, že bylo spojeno s požehnáním kněze nebo biskupa před Pánovým oltářem a slavením či alespoň přijímáním Eucharistie, a proto bylo uzavíráno v chrámu.

Myslím si, že výjimka udělená ordinářem ke slavení manželství na jiném místě než v chrámu má být dána jen v případě, kdy existuje nejen vážný důvod k přijetí této svátosti, ale zároveň nemožnost přijmout ji na posvátném místě. Zdá se mi, že právě tím, že nepodlehne „moderním trendům“ uzavírat manželství kdekoliv, svědčíme i uprostřed této společnosti a doby o tom, jakou hodnotu pro nás křesťany manželství má a že není pro nás jen společenskou či dokonce

rodinnou událostí, ale v první řadě přijetím svátosti a konkrétním. k jeho nevěště Církve, jak to vyjadřují liturgické texty používané při vysluhování této svátosti.

(podle KN)

Zdravé vztahy posilují manželství

Manželstvím začíná nová etapa v životě člověka. Je na každém z manželů, jak dokáže vytvořit prostor pro uskutečnění harmonického soužití.

Vážená redakce,

jsme mladá rodina s dítětem. Ráda bych se zeptala na oblast vztahů a soužití s tchány z pohledu křesťanských manželů. Přestože nežijeme ve společném domě, ale v blízkém okolí, někdy se mi zdá, že ne nejvhodněji ovlivňují náš společný manželský život. Jak si vytvořit zdravý prostor pro sdílení s nimi?

Tereza

Kamil (48) bere do rukou Knihu Genesis, v níž se píše: „Proto muž opustí svého otce i svou matku a přilne ke své manželce a budou jedním tělem“ (Gn 2, 24): Z těchto slov pro nás křesťanské manžele asi nejvíce rezonuje „opustit“. A to neznamená jen odejít od rodičů fyzicky, tedy odcestovat a bydlet o samotě (což by byl pro začínající manžele asi ten nejlepší ideál), ale zejména citově. Platí to hlavně pro muže. I Boží slovo říká, že „muž opustí...“, ne „žena opustí“. Je to výzva pro nás muže. Asi máme my muži vybudovaný příliš silný citový vztah k našim rodičům – zejména k mámě, a vstupem do manželství bychom ho měli odstránit. Neznamená přestat mít rád své rodiče. Ale první prioritou kromě Boha je moje manželka. A to se týká všech rozhodnutí, sdílení svých pocitů a podobně. Teprve potom jsou na řadě rodiče, sourozenci, přátelé. Přijetí tohoto principu do života muže nebo celé nově vzniklé rodiny je předpoklad budování zdravých vztahů. I pro nás to bylo na začátku manželství obtížné přijmout. Po návštěvách svých rodičů se mi Katka párkrát v osobním rozhovoru svěřila, že ji

zranilo, když jsem se jí nezastal před rodiči; když došlo k nějakému nedorozumění, nebo jsem se nejprve poradil s nimi než s ní. Až tady jsem si uvědomil, co znamená pro mě to „opustit“. Hodně jsme se o tom s manželkou povídali a hodně jsem začal chápat. Mnoho podobných rozporů může vznikat i při výchově dětí, kdy prarodiče mají tendenci děti hýčkat a rodiče bojují o „svou“ výchovu. I zde platí, že manželé by měli být první, kteří si všechny záležitosti společně komunikují a hledají vzájemnou dohodu pro společné dobro. Opět to neznamená, že prarodiče chtějí něco jiného, vždyť mají svá vnoučata rádi a chtějí jim jen to nejlepší. Ale to jejich „nejlepší“ ne musí být „nejlepším“ pro mladé manžele.

Kateřina (48) si uvědomuje, že sdílení s tchánou patří mezi často diskutovaná témata: A v této diskusi není ani tak důležité, zda tcháni žijí ve vedlejším pokoji, městě, na opačném konci města a světa. Jde zde spíše o to, jak si my dva představujeme v roli manželů soužití s nimi. Mluvili jsme někdy o tomto tématu? Poslouchali jsme se při tom navzájem, ale hlavně, jsme se i pochopili? Vzpomínám si, jak jsme si i my dva v začátcích manželství museli jasně říct, jaké jsou naše představy o dobře fungujícím vztahu s našimi rodiči. Uvědomila jsem si, že je velmi důležité, zda můj manžel vlastně ví, co já chápu zasahováním do našeho vztahu. Umím mu s láskou říci (a ne jen v hádce), co a kdy mě od tchánů zraňuje, co mě od nich těší, co si na nich vážím, co na nich obdivuji? Jaká bych si přála mít pravidla? V tomto duchu je velmi třeba popovídat si se svým manželem někdy o tom, co pro něj znamenají výrazy opustit a přilnout. Je jen na mně, jak svému manželovi řeknu, co bych si přála či nepřála, aby udělal. Ví, co nechci, ale ví, co chci? Chci, aby si s nimi promluvil? Co bych si přála, aby jim řekl? Co bych chtěla, aby si moji tcháni po takovém rozhovoru mysleli; co chci, aby cítili? Ale pozor, ne to, co by měli oni dělat či nedělat. Co tcháni udělají, řeknou či neřeknou, na to my dva nemáme dosah. Zdá se mi, že jako první by si mohla čtenářka zodpovědět svou otázku: Co tím vlastně myslím, když říkám „zdravý, přirozený způsob soužití“? Co z toho je vlastně v našich rukou? Co chceme změnit jako první a kdy s tím začneme? Určitě ne to, co by měli dělat tcháni.

A jak jsme to dělali my s Kamilem? Pokud se náhodou nějaké zraňující situace či nedorozumění se tchány staly, vždy jsme se snažili spolu o tom promluvit a dohodnout se, jak na to zareagujeme a co s tím v budoucnu uděláme. Pokud bylo třeba, každý z nás si promluvil se svým rodičem a konkrétně mu řekl, že bychom ocenili, kdyby se to neopakovalo, případně, co by bylo dobré, kdyby dělali jinak. Šlo vlastně o jednoznačné zastání se svého manžela či manželky. Je pro to důležité odpovídat následující: Co by se dělo, kdyby to fungovalo? Poté, co si o tom myslí manžel? Také, na čem se umíme shodnout a o jakou změnu nám jde? A konečně, co je vlastně v našich rukou a jako první chceme změnit, a kdy s tím začneme?

Jak pokazit dítě deseti tahy

Dostí bylo moudrých rad, jak z dítěte vychovat úžasného člověka. Přijměte nyní rady, jak dítě pokazit. Inspiraci bereme ze stejnojmenné knihy Antonia Mazziho.

Přemýšlejme, jaká má být rodina

Znepokojivé signály nervozity, které označují naši dobu, by měly oslovovat každého zodpovědného dospělého a naléhavě ho vyzývat, aby významněji působil ve vitálních oblastech, jako jsou rodina, práce, volný čas, společnost, škola a politika.

Každý kontext se musí opět oduševňovat konkrétními událostmi, zvláštními situacemi, lidsky bohatými příhodami a oprášenými obyčejí.

Během celých třiceti let mé zkušenosti se zoufalci preventivní prvek vždy představoval výsadní nástroj k zajištění nadějí a plánů ještě dřív, než by se ke dveřím dostavilo zoufalství. Je velmi těžkým hříchem vychovatele setrvat v zoufalství.

Abych zvýraznil a potvrdil tyto pedagogické jistoty, na veronské pahorkatině jsem založil jedno zařízení, které jsem nazval trochu nadneseně *Univerzita rodiny*. Právě v rodině jsem totiž našel jedinou neporazitelnou buňku skutečných a očividných nadějí. V obecném zmatku rodina stále zůstává semenem i pro města budoucnosti.

Její růst je souhrnem náročných a neopakovatelných podmínek, které vytvářejí společenství mezi jedinci, aniž by se ztratily v anonymitě davu.

Je základním výrazem společné humánnosti, prvním místem přijetí a podpory odlišností, místem citové, občanské a náboženské výchovy.

Než otcové, matky, děti vykonají nějakou úlohu, vyjadřují neopakovatelné schopnosti, povolání, omezení, ohlasy, city.

I v případě *Univerzity* jsem chtěl uplatnit naši metodu a zastihnout účastníky „v situaci“, s jejich břemenem potřeb, potíží, odpovědností, a tak předejít vědecké poznatky, aby byly ku prospěchu rozvoji integrálního poznání. Tato technika postupem času opakuje vývoj člověka. Ještě před technickým poznáním je poznání narativní, které nabízí humanizační a personalizační schopnosti. Nejprve se žije, svědčí, pak se mluví a nakonec se formulují teorie. Na *Univerzitě rodiny* se vytvářejí teoretické, sportovní, tvůrčí, múzické a emotivní příležitosti a programy.

Rodinu vnímáme:

jako svědka tvůrčího pocitu,

jako základní komunitu a místo orientace v životě,

jako projekt afektivity a společného prožívání každodennosti,

jako trampolínu na občanskou participaci,

jako generační pouto a kontinuitu,

jako solidární organizaci a sociální identitu,

jako svět,

jako transcenci.

Proč máme školu pro rodiny?

Protože škola vyjadřuje ideální referenční horizont, paletu didaktických plánů, evolučních procesů a trvalého prověřování.

Rodina, tedy osoby, ze kterých se skládá, podléhá specifické dynamice, jdou vlastní cestou, sestavenou z jednotlivých životních cyklů a etap, s očekáváními, obřady přechodu, kritickými událostmi.

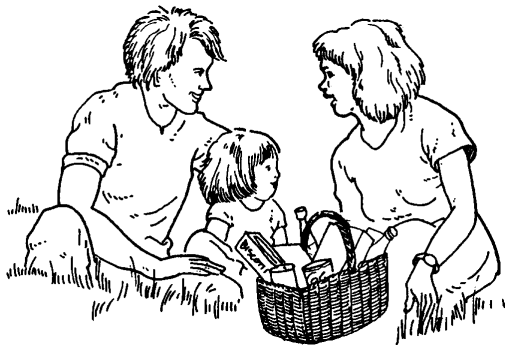
Například utváření dvojice, fáze manželství, narození dětí, profesionální usazení rodičů, dospívání dětí, odchod dětí z domu, snižování profesionálního úsilí rodičů, péče o další pokolení, důchod, nemoci, odloučení atp.

Univerzita rodiny v duchu přijímání a za pomoci odborně připravených pedagogů vše toto začleňuje do určitého rámce a nabízí formační prostor, ve kterém dokáže odpovědět na nejrůznější otázky a nejaktuálnější pochybnosti.

Dopřejte si týden „v klášteře“

Ve vesnici Cavriglia s devíti tisíci obyvateli mezi městy Valdarno a Chianti starosta a několik výzkumníků požádali 74 dětí od 6 do 12 let, které navštěvují *Institut Danteho Alighieriho*, aby se na jeden celý týden i s jejich rodinami zřekly televize.

Tak si děti a rodiče museli vymyslet alternativní program složený z her, vycházek, sportovních aktivit, čtení a zápasů v týmových hrách kolem domu. Kromě toho jim starosta daroval knihu, každému podle věku, aby si ji četli spolu s dospělými, a společenskou hru na husu, kterou skoro nikdo neznal.

Tato zajímavá myšlenka vznikla ve skupině vědců, kteří chtěli zjistit, zda je pravda, že sledování televize urychluje příchod puberty u našich dětí.

Doufám, že když tento týden uběhl, nerozsvítilo se najednou příliš mnoho obrazovek a televize se z pasivního nástroje nestala hlavním hrdinou večera. Nevím, kolik se toho dá pochopit za jeden týden o tak háklivém tématu, a domnívám se, že je naivní myslet si, že za předčasnou pubertu našich dětí může ta

barevná bedýnka. Ale věřím, že každému by prospělo občas si naplánovat období bez televize, bez telefonu, bez auta, bez motorky a možná pouze při stravě z ovoce, zeleniny a čerstvé vody. Nechci vás rozesmát naivitou tohoto návrhu.

Pokud se nad tím zamyslíte, chci od vás jen týden „v klášteře“.

Bezuzdná a frenetická aktivita, do které se vrháme každý den na úkor nervů, srdce a hlavy, se nesmí stát naší paní, nesmí udusit to nejlepší, co je v nás. Udělat si každé tři měsíce takovou poušť může být mnohem užitečným receptem, než vrážet tisíce do wellness center nebo do celkových lékařských vyšetření na specializovaných klinikách. Po těchto užitečných „brejcích“ se vrátíme do každodenního života jako motor po technické kontrole.

Všechno bude plynulejší, přirozenější a méně namáhavé. Především budeme umět používat to stejné, co dřív, tedy televizor, telefon, auto a motorku, ale s moudrostí o vlas větší.

* * * * *

„Od starého vola učí se orat mladší.“

/Iuvenalis/

8. Co je s tebou? - Vyhodnocení akce

Pacient říká lékaři:

„Pane doktore, mám sklerózu.“

„Odkdy?“

„Co odkdy?“

Je těžké vyhodnotit akci, pokud je paměť člověka dřevá jako ementálský sýr. Věřím, že vy jste v jiné situaci! Takže? Víme už jak spustit zážitek i dobrodružství, jak je to se hrou... Dobré je však zvýraznit, co z toho můžeme pro naše dobro vytěžit. Proto důrazně upozorňuji: Nikdy nezapomeňte na **vyhodnocení aktivity. Tady sbíráme plody z toho, co jsme ve hře seli. Hodnocení patří mezi nejdůležitější výchovné zásahy.** Každý si může udělat sebereflexi – zpytování svědomí, ale i nápravu – metanoiou, změnu smýšlení. Všechno začíná od myšlenky. Hodnocení můžeme provést i v týmu. A právě na to tak často zapomínáme. Abychom pomohli jiným vyrovnat se s tím, co jimi ještě třese, přináším několik pomocných teoretických objasnění.

Dva protipóly člověka

Don Bosco často opakoval svým nejdražším: „Ničím se neznepokojuj!“

Jsou dva fundamentální postoje člověka: **postoj lásky a egoismu.** Z toho, jak se člověk chová, můžeme dojít k odhalení jeho nejhlubší hybné síly. **K duchu na který je napojen.** K příčině, která určuje životní styl. Zkusme si toho během akce všimat. **Dá se to, neboť láska ani egoismus se nedají ukrýt.**

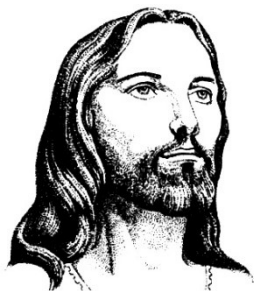
Z lásky pramení vše pozitivní. Je zdrojem života, optimismu, štěstí, nadšení, spokojeného a klidného života. Zdrojem lásky je Bůh. My ji můžeme zachytit, přijmout a poslat dál. Pokud láska proudí skrze vztahy k lidem, vládne rodinná atmosféra. Láska vytváří s pravými hodnotami a ctnostmi spojitou nádobu. Pokud roste některá z nich, roste láska a naopak.

Egoismus je pramenem negativních pocitů. Přináší strach, neklid, nejistotu, únavu, depresi... Sobectví brání jednotě, celistvosti člověka. Vyplývá z něj neupřímnost a lež. Pokud zavládne, dostáváme se mimo pravdu, reality. Vše je zkresleno a jsme v zemi smutných vrb. Egoismus je napojen na strach o sebe a na pýchu, která brání přiznat si ho.

Pyšní mladí lidé na tvrzení: „Ty se bojíš,“ reagují tvrdou odpovědí: „Já se bojím? Kdepak!“ Pokud je strach nezvládnutelný, pýcha má druhou krajnost. Mladí říkají: „Nikomu o tom neříkej!“ Strach se smísil s pýchou a lží. Tak se jako v lavině nabalují negativní emoce. A to bolí, moc bolí!

Ježíš a strach

Ježíš dobře znal ničivou sílu strachu, a proto na něj udeří. Ani neříká: Nežlobte se, nebuďte agresivní, ... Ale velmi často tvrdí: To jsem já, nebojte se! Nebo: Pokoj vám.... Co se lekáte... (srov. Jn 6, 20; Lk 24, 36-38.) V Písmu svatém je slovo: Nebojte se! zmíněno 366 krát. Tedy na každý den v roce stačí.

Kristus ví, že strach je brzdou hlubšího lidského rozvoje. Rozbívá člověka zevnitř. Člověk v zajetí strachu myslí jen na sebe. Na své ego. Chrání ho za jakoukoli cenu! Není schopen pomocného skutku, neboť se zamotal do sebe. **Čím má člověk více strachu, tím má méně lásky.** Tlak může být tak silný, že neuvolní-li se Božím způsobem, vybuchuje. V chování ho vnímáme jako násilí, ironii, vulgarismus, zoufalství, tyranii...

Léčba strachu

Vezmu-li do rukou hůl, moc s ní nedokážu. Ale hůl v ruce Mojžíše udělala divy. Vezmu-li do rukou prak, ještě si vymlátím zuby. Ale prak v rukou Davida přemohl obra. Vezmu-li hřebíky, můžu udělat budku pro ptáky nebo jiný výrobek... Hřebíky na rukou Ježíše Krista však přinesly spásu celému světu. **Je důležité, kdo to má v rukou.** Dej svůj život do rukou Božích. Zbavíš se strachu a dostaneš věčnost.

/z internetu/

Léčba nahromaděného strachu má několik kroků. **Nezamykejte se** v tom, co způsobuje strach! **Pojmenujte to!** Otevřeně o něm řekněte tomu, komu důvěřujete! Strach nesmí udělat destrukci člověka. **Konečným řešením strachu je odevzdání se Bohu.** Jeho ucho není hluché. Slyší vás. Zná vás jménem. Boží ruka není krátká. Vždy dosáhne k vaší. Ježíš doporučoval učedníkům svěřit se

Otci jako děti. Sám to udělal ve chvílích úzkosti před smrtí. **Velká víra léčí ze strachu a jeho následků. Toto je třeba o člověku vědět!**

Hodnocení a hrdina Nebojsa?

„Víš, kdy hrdina nejrychleji listuje v telefonním seznamu?“

„Ne, ani netuším.“

„Po sněžení smaženice z muchomůrek.“

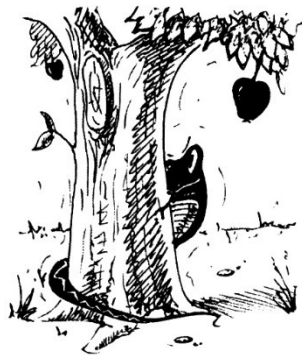
Jsou lidé, kteří tvrdí, že se ničeho nebojí. Není to normální, protože jen Bůh nemá strach. Takovým vůdcům nelze zcela důvěřovat. Už to je důkazem jejich strachu, že se bojí přiznat pravdu. **Pokud se člověk vůbec nebojí, není to s ním v pořádku.** Nezná hranice a dopad svých činů. Kdo nemá strach, neví, jak se cítí druhí, když mají úzkost. Tak může připravit kvalitní neštěstí. Pamatujme na to při výpravách, kdy se bezmezně odevzdáme šéfovi. Opravdu, pokud chceme dělat hodnocení akcí, **potřebujeme znát člověka.**

Hodnocení jako práce s rozumem a svobodou

Moudrost lze dosáhnout: Zkušeností – to je cesta nejtěžší. Napodobováním – to je cesta nejsnazší. Přemýšlením – to je cesta nejušlechtlejší.

/Konfucius/

První stránky Bible jsou plné Pána Boha. Potom se stále častěji objevuje na scéně člověk. Má svobodný prostor pro realizaci. **Stvořitel nám k důstojnému přežití dal dobrou výstroj – rozum a svobodnou vůli.** Byli jsme moudří? Jak jsme nakládali se svobodou? Byli jsme ještě lidmi? Jak jsme se zachovali? Často si to prověřujeme. Poslouží nám k tomu již zmiňovaná sebereflexe.

Při hodnocení akce se hledají souvislosti mezi výsledkem a činností jednotlivců. Zkušenosti a zážitky se navzájem srovnávají. Mluvit o svých dojmech vyžaduje příjemné prostředí. Doporučuje se sedět tak, aby účastníci na sebe viděli. V kruhu jsou si všichni rovni. Mají pocit určité intimity, sounáležitosti, vzájemného porozumění. Pokud je potřeba,

připraví se papír, pera, nástěnka. Vytvoří se srdečná atmosféra, určí se dostatek času a spustíme to!

Co to do tebe vjelo?

„Petře, co jsi tak zamyšlený?“

„Dnes jsem pochopil obrovskou moudrost.“

„Jakou?“

„V den, kdy poznáš, že tvůj otec měl pravdu, máš syna, který je přesvědčen, že nemáš pravdu.“

Základní pravidla při vyhodnocení akce jsou:

- ▶ Diskusi vede vedoucí. Vyloučí se tak chaos. Dá prostor i tišším lidem.
- ▶ Usměňuje ji tak, aby podporovala sebevědomí a sebedůvěru účastníků.
- ▶ Shromažďuje co nejvíce informací o hráčích, jejich postojích a průběhu hry.
- ▶ Všimá si i toho, co nebylo řečeno. Ticho někdy nejvíc křičí!
- ▶ Nejvíce se mluví o vztazích a pocitech. Srdce je zajímavou křížovatkou!
- ▶ Respektuje svobodu osoby i právo nemluvit. Svoboda člověka má prim!
- ▶ Skákání do řeči a časté rady nejsou vhodné. Počká se na vhodný čas.
- ▶ Případná kritika má být konstruktivní. Bez povyku a splašených emocí.
- ▶ Zkušenosti ze hry přenáší do života. Ale ne všechno řekne přede všemi.
- ▶ Závěrečné hodnocení orientuje k budoucí činnosti. Takhle to odted' bude...

Zázračné věty

Motto na maturitním oznámení hlásalo: „Jak nádherně je, když člověk má přítele, který ho doprovází. Jak dobře člověku sedne, když najde tvář plnou pochopení a nejde po cestě sám. Každý nám může dát jen to, co sám prožil.“

Při hodnocení akce se řeč může zaseknout, proto přijdou vhod věty, které to opět rozhýbají. Ať jsou vysloveny klidně a s porozuměním.

Otázky pro jednotlivce:

Co ses naučil? Věřil sis? Co tě ve hře rušilo? Od koho jsi dostal podporu? Kdy jsi cítil strach? Ke komu jsi měl největší důvěru? Které emoce byly nejsilnější? Poznal jsi své osobní hranice? Co jsi v sobě objevil nového? Kde to můžeš použít? Věřil jsi, že Bůh je u tebe? Rozpoznal jsi v sobě impulsy ke zlepšení

života? **Moudrý průvodce uvažuje:** Jak zapadá to, co mi tato osoba říká do příběhu křesťanství? Jakou píseň zpívá jeho duše? V čem je zakotvena? Jaký je tanec jeho ducha? Přivést duši k Bohu je velmi záslužné!

Otázky pro všechny:

Jak jste spolupracovali ve skupině? Které byly okamžiky zlomu? Hledali jste řešení? Kdo se projevil jako vůdce? Jak hodnotíte hru? Na co můžete být hrdí? Kdo vám nejvíc pomohl? Co vám hra dala? V čem byla pro vás přínosem? Co byste dělali jinak? Jak jste se motivovali? Modlili jste se? **Moudrý průvodce uvažuje:** Kdo z přítomných jednal nejstatečněji? Tak, jak se má – od srdce k srdci. Upřímně. Od osoby k osobě. Tváří in tvář. Ve kterém z přítomných se rodí vůdce? Komu se mohou příště svěřit důležité úkoly?

Odpovědi typu: ano – ne, jsou slabé. Proto volíme otevřené otázky. Můžeme si pomoci tím, že do dialogu vtahujeme další přisedící. Nebojme se použít i nadpřirozené přirovnání, myšlenky na ctnosti, na vlastnosti, které pomáhají získat věčný život. Při vyhodnocení děláme jednu z nejsvětějších věcí – budujeme lidskou osobnost (ego) s jejím svědomím (super-egem). Proto to dělejme pokorně, s úctou, v modlitbě. Máme učitele – Ježíše.

Kdy to může být i zábavné

„Proč jsi byl zavřený?“

„Pro víru.“

„Fíha... No tohle!“

„Pevně jsem věřil, že nablízku není policista.“

Hodnocení hry může být i veselé, aktivní, různými způsoby:

- ✦ **Body** – počtem zdvižených prstů se udělují hře body. Maximum je deset.
- ✦ **Obličejem** – grimasy se ani nemusí představovat. Každý základní ovládá.
- ✦ **Symbolem** – slovem, tónem, výkřikem, povzdechem. To vše je info!
- ✦ **Gestem císaře** – palec nahoru, palec dolů. Inspirace je ze starověkého Říma.
- ✦ **Zprávou** – napiše se krátká zpráva o hře. Může to být i zábavné čtení.
- ✦ **Trhem pocitů** – dvojice říkají, co cítili při hře. Po čase se vyměňují.
- ✦ **Psaním** – na zádech se připevní lístky s otázkou a všichni píší hodnocení.
- ✦ **Zakreslením místa** – od bodu se zakreslí osobní zainteresovanost na hře.

✂ **Uměním** – pantomimou, scénkou, písni, kresbou, tancem, sousoším,... se představí to, co se člověka nejvíce dotklo. Dobrý moderátor to umí roztočit!

✂ **Grafem her** – na osu y se nanese hodnocení od 1 do 10, na osu x se zaznačí jednotlivé hry. Vznikne graf úspěšnosti té které hry. Popis grafu je nutný!

✂ Co bylo, to bylo – nejprve se řekne, co bylo špatné. Potom se řekne, co bylo dobré. Ve třetím kole se vyjádří k něčemu, co se slyšelo. Ať vládne pokoj!

AKCE! - ZKOUMEJME SE!

Čestný člověk prý ještě žije. Prosím vás, z čeho?

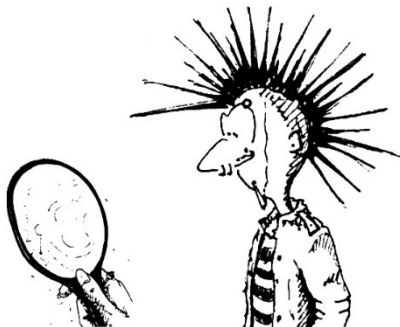
/meditace pracujícího člověka/

Tato interaktivní hra má za cíl podpořit ochotu zamyslet se nad sebou. Při tématu o sebehodnocení, reflexi na hru je velmi vhodná. Ale hodí se i jindy. Postup při ní je následující:

Každému z přítomných dáme papír a tužku. **Nejprve všichni přemýšlejí o pěti popisných přídavných jménech, které nejlépe** vystihují jejich osobu. Napíše je na papír. Po určené době ho poskládají a hodí na podlahu. Lístky se zamíchají! Následně každý z přítomných vezme kterýkoli lístek a otevře ho. Postupně jeden po druhém čtou nahlas informace z papíru. Ten, kdo čte, dělá dohady... Nahlas přemýšlí, kdo může být tou osobou ze skupiny, na kterou se údaje z lístku vztahují. Je důležité, aby své dohady zdůvodňoval. Ostatní mohou mít připomínky, námitky, dohady...

Osoba, která lístek s údaji o svých vlastnostech opravdu napsala, se nedá hned poznat. Má šanci srovnávat obraz, který má sama o sobě s tvrzeními ostatních členů skupiny. **Sama rozhodne, zda a kdy se odhalí.** Na závěr se může vyjádřit o tom, s čím souhlasí, v čem se vidí jinak, proč dělá to a to...

Poznámka: Zrcadlo, které nám nastaví jiní, je velmi cenné. V něm můžeme poznat nevědomé, nepoznané stránky svého bytí. Pokud je pojmenujeme, uchopíme, přesouváme je do svého vědomí. **A když se rozhodneme je i měnit, jsme na cestě proměny.**

*„Nevinnost najdete jen u maličkých.“
/Dante/*

Co jsme prožili

Pouť ve Skryjích

5. července, v den slavnosti svatých Cyrila a Metoděje, se ve Skryjích koná tradiční pouť. A nejinak tomu bylo i letos. U kapličky nad obcí se shromáždilo velké množství poutníků.

Začátek mše svaté byl stanoven na 11:00 a celebroid ji otec Pavel, na elektronické varhany hrál p. Štěpánek.

kteří se na přípravě pouti podíleli.

Po mši svaté pozval pan starosta všechny na připravené pohoštění. Upřímné poděkování patří všem,

R. Mašek

Pouť na Litavě

V sobotu 26. července se u kapličky na Litavě konala poutní mše svatá k patronce svatě Anně.

O následné pohoštění pod místní hasičskou zbrojnicí se postaraly místní hospodyňky.

Všem, kteří se podíleli na přípravě pouti, patří velké poděkování.

Anežka Bednářová

Pouť v Boru

Mše svatá, kterou celebroidl P. Pavel Křivý, se konala v sobotu 16. srpna 2025 od 9 hodin v kapli zasvěcené Panně Marii v Boru. Bohoslužbu hudebně doprovodila A. Balášová zpěvem a hrou na elektronické varhany.

Obřadu se zúčastnilo přibližně dvacet věřících nejen z Boru, ale také ze Sejřku a Litavy.

Po mši následovalo setkání s panem farářem v místním obecním domě, kde proběhla neformální diskuze a malé pohoštění.

Zbyněk Holeček

Pojďte s námi za zdi filmových klášterů

Máme pro vás malý nesoutěžní kvíz, kterého obsahem jsou filmy o řeholnicích a řeholnicích. Některé z nich vám možná poslouží i jako vhodní kandidáti na soukromé „filmové exercicie“

1. Nominace na osm Oscarů a v hlavní roli Audrey Hepbumová, pro kterou to byl prý jeden z nejoblíbenějších filmů, v jakém hrála. I to jsou benefity životopisného dramatu podle skutečných událostí *Příběh jeptišky* (1959), která představuje neotřelý osud jedné mladé řeholnice. Kdo se ujal režie tohoto oceňovaného filmu?

- A) Blake Edwards
- B) Fred Zinnemann
- C) Jack Clayton

2. Rodinný muzikál *Za zvuků hudby* (1965) okouzluje stále nové generace diváků. Život ovdověného námořního kapitána a otce sedmi dětí se od základů změní, když do něj vstoupí nová guvernánka – citlivá a vnímavá sestra Maria. Oblíbený příběh se dočkal více divadelních i filmových zpracování, konkrétně tato verze si vysloužila 10 Oscarových nominací (pět jich nakonec film i získal). Jednu z cen si odnesla herečka v hlavní roli.

- A) Peggy Woodová
- B) Julie Andrewsová
- C) Ruth Leuweriková

3. Ve filmu *c* (1964) se režisér Štefan Uher mimo jiné dotýká tématu slovenského válečného státu. V klášteře se ukrývá polský zběh vystupující jako mnich Felix. S přítomností maskovaného virtuóza se všichni členové konventu vyrovnávají po svém, podobně jako dosavadní organizátor, který je ve vztahu k ta-

lentovanému mladíkovi někým jako Antonio Salieri pro Mozarta. Hudbou kterého slavného skladatele je film funkčně protkán?

- A) Ludwiga van Beethovena
- B) Franze Schuberta
- C) Sebastiana Bacha

4. Film o převýchově sester v dobách nastupujícího socialismu, k tomu rodinný motiv v podobě otce, který dal svého času do kláštera hned tři dcery. I o tom je vizuálně zajímavý film Štěpána Uhera *Tři dcery* z roku 1968. O scénář k němu se postaral jeden z nejvýznamnějších slovenských prozaiků té doby. Který?

- A) Alfonz Bednář
- B) František Hečko
- C) Leopold Lahola

5. Pro mnohé kultovní film *Bratr Slunce, sestra Luna* (1972) poetickým způsobem přibližuje některé životní milníky ze života sv. Františka z Assisi a částečně ze života sv. Kláry. Režie se ujal Franco Zeffirelli, který má na kontě i známý film o Ježíšovi s názvem

- A) Král králů
- B) Umučení Krista
- C) Ježíš Nazaretský

6. Jak to dopadne, když policie schová barovou zpěvačku mezi jeptišky? Temperamentní Deloris v podání Whoopi Goldbergové se v hábitu za zdmi kláštera cítí stísněně, dokud se nezačne realizovat v místním sboru. Právě pěvecké výstupy patří k největším doménám komedie *Sestra v akci* (1992). Vzpomenete si, kterou z těchto mariánských písní sestry pod vedením Deloris zpívali?

- A) Oh Mary, Mother of God
 B) Hail Holy Queen
 C) Ave, Maria

7. Zatímco režisér, scénárista a kameraman Philip Groning dostal povolení fil-
 movat v jednom z nejpřísnějších kartuziánských klášterů, musel prý čekat šestnáct let. Vyplatilo se. Jeho dokument *Velké ticho* (2005) je téměř meditativním svědectvím o životě jednoho kláštera, kde čas plyne jinak než v hlučném a uspěchaném světě kolem. Tipnete si, kterou z těchto cen za svůj počín Philip Groning nezískal?

- A) Venezia IFF
 B) European Film Awards
 C) Sundance FF

8. Animovaný film *Brendan a tajemství Kellsu* (2009), ve kterém se poji
 křesťanská středověká spiritualita a keltská mytologie, popularizuje irský národní poklad – tak-
 zvanou „knihu z Kellsu“. Bohatě iluminovaný rukopisný evangeliář v latině má 340 pergamenových stran a v současnosti je uložen ve městě

- A) Kells
 B) Dublin
 C) Waterford

9. Příběh *O bozích a lidech* (2010) vypráví o křesťanské komunitě osmi mnichů,
 kteří v severní Africe žijí klidně až do dob, kdy jejich způsob života naruší masakr islamistických fundamentalistů. Drama, které klade mezi řádky řady otázek, natočil režisér Xavier Beauvois podle skutečných událostí. V jaké zemi tito cisterciánští mniši žili?

- A) Alžírsko
 B) Súdán
 C) Tunisko

10. Velké trauma mají řeholnice z benediktinského kláštera v Polsku, které byly v roce 1945 opakovaně znásilněny sovětskými vojáky. Mnohé sestry otěhotněly, další trpí pohlavními chorobami, všechny řeší dilema: Je správnější přijmout mateřství nebo se vzdát dětí a pokračovat v řeholním životě? Drásavé drama, které vyvolává mnoho otázek i emocí, natočila v roce 2016 režisérka Anne Fontaineová a jmenuje se

- A) Ida
- B) Hanek
- C) Agnus Dei

Správné odpovědi: 1.B, 2.B, 3.C, 4.A, 5.C, 6.B, 7.A, 8.B, 9.A, 10.C

(podle KN)

Věděli jste?

Bývalý tchajwanský voják Huang Yung-Fu zachránil svou vesnici v distriktu Nantun od demolice tím, že začal malovat domy do duhových barev. V roce 2010 přišlo rozhodnutí vlády, na jehož základě měl developer zbourat staré budovy a postavit novou čtvrť. Huangovi sousedé dostali náhradní bydlení, případně je finančně odškodnili. On však místo, kde žil posledních 37 let, nechtěl opustit. Sebral štětec a vymaloval nejdříve svůj dům, potom sousední, až se do pestrých barev oděla téměř celá obec. Místní studenti upozornili na zvláštní umělecký projev, výsledkem čehož bylo, že autority demolice zastavily. Dnes 95letý Huang se štětcem v ruce vítá návštěvníky "duhové vesnice", díky kterým se z tohoto místa stala turistická atrakce.

(podle KN)

Světec tohoto měsíce poznal pomíjivost lidské cti a krásy.

Narodil se 28. 10. 1510 na hradu v Gandii v provincii Valencie ve Španělsku. Byl synem vévody a Jany z Aragonie a vnukem krále Ferdinanda. Od dětství se cvičil v šermu a jízdě na koni. V 10 letech mu zemřela matka a byl pak v péči strýce. Krátce před 18 rokem vstoupil do dvorní služby u Karla V. a jeho manželky Izabely. Zde se zamiloval do dvorní dámy Eleonory de Castro a v létě r. 1529 se s ní oženil. Během šťastně prožitých 10 let měli spolu osm dětí.

Královna Izabela nečekaně zemřela 1. 5. 1539 v 35 letech a její smrt se ho citelně dotkla. Zejména když 17. května po zádušní mši před uložením do hrobky byla otevřena rakev kvůli identifikaci. Byl otřesen tím, co se po dvou týdnech stalo s její krásnou tvář a uvědomil si malichernost lidské cti a pomíjivost světské krásy. Ten den považoval za významný den svého obrácení, protože se rozhodl prožít zbytek svého života s Bohem v modlitbě a pokání.

Již v dalším měsíci (26. 6.) ho císař Karel V. jmenoval místodržitelem (či místokrálem) v Katalánsku se sídlem v Barceloně. V této funkci vládl spravedlivě, ale pozemské štěstí mu stále ukazovalo svou pomíjivou tvář. Dne 8. 1. 1543 zemřel jeho otec, což znamenalo, že se stává také 4. vévodou Gandie. Bylo nutné, aby převzal správu nemovitostí a vyskytly se další starosti. Manželka mu zemřela 27. 3. 1546, kdy nejmladšímu synovi bylo pouhých osm let.

A tak se nejdříve musel vypořádat s povinnostmi vůči rodině, ale stále směřoval k tomu, co si předsevzal, žít jako jezuita. Na univerzitě v Gandii studoval teologii, srdcem žil v duchovních hodnotách jako řeholník a navenek jako vévoda Gandie. Dne 20. 8. 1550 dosáhl doktorátu z teologie a o 10 dnů později putoval do Říma. Důvodem nebyl jen probíhající svatý rok, ale i touha po setkání se zakladatelem řádu Ignácem, s nímž chtěl řešit veřejný vstup do Tovaryšstva Ježíšova.

Začátkem února 1551 se vrátil do Španělska, pak měsíc pobyl v poustevně v Onate u Loyoly a další měsíc vyřídil u císaře souhlas k předání titulů a panství nejstaršímu synovi Karlovi. Oholil si vlasy a vousy, oblékl oděv duchovního a 23. 5. 1551 přijal kněžské svěcení. Primici slavil 1. 8. v oratoriu na rodném zámku Ignáce z Loyoly.

V červnu 1554 byl ustanoven generálním komisařem Portugalska a Španělska. Zakládal nové řeholní domy a školy. Dne 2. 1. 1565 byl zvolen generálním vikářem a 2. 7. téhož roku třetím řádovým generálem. Ten den nazýval "dnem mého kříže." Velkou pozornost věnoval výchově noviců. Zaměřil se zvláště na jejich formaci i další studium u svatého Ondřeje na Quirinálu v Římě. Tam také finančně pomohl Ignáci z Loyoly založit "Roman Collegium", pozdější papežskou Univerzitu Gregoriana. Dále zakládal nové vysoké školy ve Francii, zlepšil misijní práci ve

východní Indii a na Dálném východě. Jezuitské misionáře poslal také do Střední a Jižní Ameriky. V letech 1566 až 1572 přispěl ke vzniku dalších řádových komunit. Nejprve na Floridě, kde však získal jen bolestné zkušenosti, proto zřizování nových komunit směřoval do Mexika a Peru. Působnost jezuitů rozšířil i v Polsku.

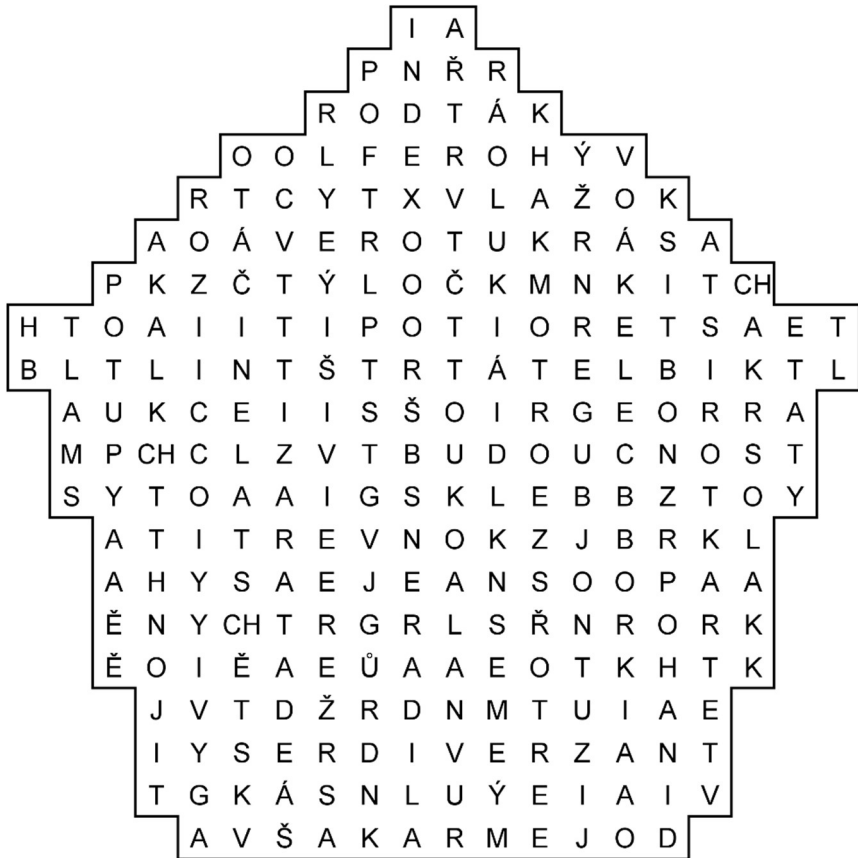
Staral se, aby byl v komunitách zachováván duch Tovaryšstva Ježíšova a stanovil doby pro modlitbu tak, aby byly přiměřené a přizpůsobené jednotlivým provinciím. Detailně se zabýval dřívějšími konstitucemi, zrevidoval a doplnil řádová pravidla.

Ve svém životě často rozjímal o lásce, pro kterou byl Kristus poset ranami. Připomínal si rozdíly mezi trpícím Ježíšem a svým životem, v němž je mnohého ušetřen a stále vroucněji miloval kříž. Vnímal, že nestačí porozumět Ježíši bez odpovědi láskou. Neustále v něm byla touha přebývat v Bohu. Proto mu nebylo zatěžko snažit se o to, aby posvětil všechnu každodenní činnost. Jednak modlitbou a pak předložením Pánu v Eucharistii. To vše vedlo k tomu, že zušlechťoval své vlastní já a jeho jednání s druhými jim bylo příjemné. V tom bychom se neměli zapomínat od něj učit.

V roce 1571, z poslušnosti a z rozhodnutí papeže Pia V., doprovázel kardinála Michaela Bonelli na jeho cestě po evropských panovnických dvorech. Účelem cesty bylo sjednocení sil pro boj proti Turkům. Jeho zdravotní stav se v té době rychle zhoršoval. V zimě přišlo oznámení o vážném stavu papeže a kardinál chtěl dorazit do Říma dříve, než Pius V. skoná. Vydali se tedy přes Alpy bez ohledu na světcovo onemocnění. Ten musel v Turíně kvůli nemoci udělat přestávku a na další cestě se dozvěděl, že papež 1. 5. 1572 skoná. Do Říma se dostal až na začátku září, zcela vysílen byl nucen ulehnout a již se nezotavil. Mezi posledním vyslovil požehnání svým dětem a vnoučatům. Před půlnocí 30. 9. skoná v pokoji, z něhož před 16 lety odešel na věčnost jeho vzor a předchůdce sv. Ignác.

Jeho ostatky byly přeneseny v roce 1617 do jezuitského kostela v Madridu, kde se je r. 1931 snažili revolucionáři zničit. Zuhelnatěné zbytky byly přeneseny do řádového kostela v Calle Serrano.

PŘEDSEVZETÍ: Svě rozjímání zaměřím na pomíjivost toho, co hodnotí svět a na důležitost toho, co mu zůstává skryté

Aster; astronom; aukce; avšak; baptisterium; budoucnost; celek; činela; čtvrt; diverzant; dojem; dresy; geolog; hluchota; hnojit; index; Janek; jeans; kachel; karburátory; klaka; kmotr; koala; koaly; konvertita; kovolitec; krása; kuloár; kurýr; mezihra; obtisk; oceloti; ostat; pohani; potupy; protokol; radil; rozbořenina; rozluštit; růžek; sangvinik; setina; smalt; svatyně; Tadeáš; televize; tchyně; točit; topit; traktorista; větev; vnitřnosti; výhor; výprodej; záclona; žháři

CESTA LÁSKY

NEJVĚTŠÍ

Zveme tě na Ježíšovu cestu lásky! Je určena pro všechny, kteří chtějí poslouchat Ježíše a přemýšlet nad tím, co říká.

Ježíšových časech Židé dodržovali kolem 600 příkazů a zákazů. Šlo o pravidla týkající se detailů každodenního života. Bylo velmi náročné je všechny dodržovat. Nesměli například jíst maso se sýrem nebo během soboty si nemohli uvařit jídlo či zapálit lampu. Často se mezi sebou dohadovali, které z těchto pravidel je nejdůležitější. Byli zvědaví, co si o tom myslí Ježíš. Jeden z farizeů se ho zeptal:

Které pravidlo je nejdůležitější?

Pán Ježíš říká:
Milovat budeš Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí!

Znáš někoho, kdo podle tebe takto miluje Boha? Proč si to myslíš?

Právě Bůh je ten, kdo nás velmi miluje. Včera, dnes i zítra. Dokonce nás miloval ještě dříve, než jsme se narodili. Svou lásku nám ukazuje různými způsoby.

Vybarvi možnost, která tě nejvíc oslovuje.

- Stvořil náš svět.
- Stará se o nás.
- Zná a miluje nás takové, jací jsme.
- Když se ztratíme, hledá nás.
- Chce pro nás jen dobré věci.
- Všechno nám odpustí, když ho o to prosíme.

Boží lásku můžeme pocítit každý den i v malých věcech. Napiš, jak se projevuje ve tvém životě:

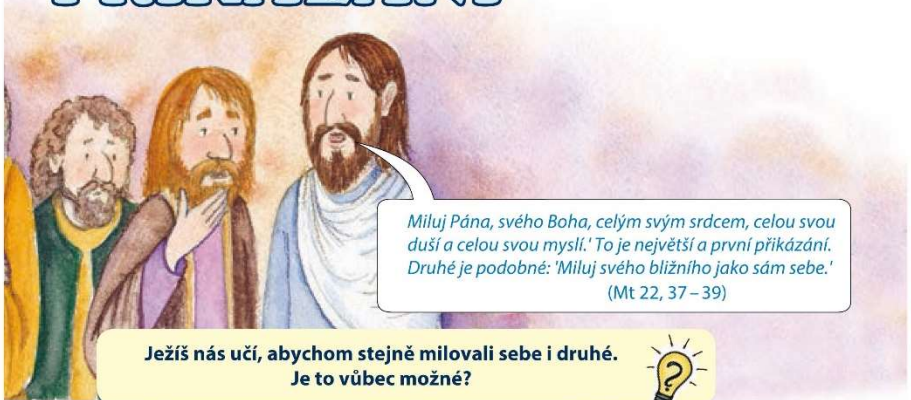

PŘIKÁZÁNÍ

K obrázkům, které podle tebe znázorňují lásku k sobě či k jiným, nakresli srdíčko.

Co myslíš? Když člověk miluje Boha tak, jak to Ježíš řekl, mění to jeho postoj a chování k bližním? Zkus se nad tím zamyslet.

Knižní okénko

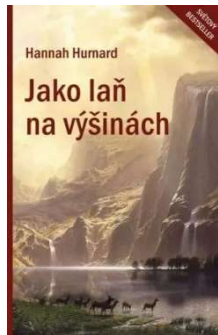
David Novák

Jak rozvracet církev

Rady zkušeného ďábla pro 21. století

Humorně laděné dílko je inspirováno dnes již klasickým dílem Rady zkušeného ďábla (C.S.Lewis). Autor se snaží s nadsázkou poukázat na aktuální problémy dnešních křesťanů.

Vydalo nakladatelství Paulínky
cena 229,- Kč

Hannah Hurnard

Jako laň na výšinách

„Jako laň na výšinách“ je dnes už světově proslulá duchovní novela, která zachycuje duchovní zrání člověka a jeho proměnu v síle Boží milosti. Bázlivka z údolí Ponížení přijme pozvání Pastýře a vydá se na dlouhou a strastiplnou pouť k Výšinám, a to v doprovodu dvou společnic, které by si sama nikdy nevybrala. Na cestě ji čekají mnohá úskalí a nebezpečí, ale s pomocí Pastýře a jeho milosti nejenže vše zdárně překoná, ale dojde úžasné vnitřní proměny, jakou si ani neuměla představit.

Vydalo nakladatelství Paulínky
cena 254,- Kč

Co nás čeká, dá-li dobrý Bůh

Biblické hodiny

Pokračování setkávání s názvem *Od Genesis po Ježíše*. Setkání pokračují ve středu 17. září po mši svaté v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

Příprava na 1. sv. přijímání

Úvodní setkání pro rodiče dětí, které by měly přistoupit k 1. sv. přijímání v tomto školním roce bude 5. října v 16:00 v Pastoračním centru v Dolních Loučkách.

Pouť ve Střemchoví

Poutní mše sv. u kapličky Panny Marie v lese ve Střemchoví 15. září. Čas bude upřesněn v ohláškách v kostele.

Adorační dny v našich farnostech

24. září - Žďárec

25. září - Dolní Loučky

29. září - Olší

Začínáme mší svatou, následuje celodenní adorace zakončená svátostným požehnáním. Čas bude upřesněn v ohláškách v kostele.

Pouť na Ostrově

Poutní mše sv. u kapličky 27. září. Čas bude upřesněn v ohláškách v kostele.

Setkání seniorů

Každoroční setkání seniorů, a nejen jich, na farním dvoře v Dolních Loučkách 28. září. Čas bude upřesněn v ohláškách v kostele.

Změna vyhrazena

Něco na závěr...

Přijdou do nebe řidič autobusu a farář. Svatý Petr pozve dovnitř řidiče a farářovi řekne, aby počkal.

Farář se naštve a povídá: „Proč mám já, zbožný člověk, který celý život věrně slouží Bohu, čekat na vstup do nebe kvůli nějakému řidiči?“

Svatý Petr na to: „Tak podívej, když ty jsi v kostele kázal, tak všichni spali. Zato když on řídil, tak se všichni modlili!“

Muž povídá knězi při zpovědi: „Otče, já se pomalu nemám z čeho zpovídat. Už osm let nepiju alkohol, nekouřím, drogy si nepíchám, nechodím za ženskými, nikoho nepřepadám, auta nevykrádám, dokonce ani barevné kovy nekradu...“

„Já vím, synu, já vím. Však už tě brzo pustí na svobodu...“

Povídají si dva faráři:

„Ze všech sportovců mám nejradši cyklisty.“

„A proč?“

„Protože se starají o svoje duše.“

„Kde žije Bůh?“

„U nás v koupelně.“

„Jak to?“

„Táta ráno vždycky buší na dveře a volá: ‚Pane bože! Ty jsi tam ještě?!‘“

„Mami, proč ti šednou vlásky?“

„Protože hodně zlobíš.“

„Aha, tak já už vím, proč má babička šedou hlavu.“

Manžel povídá manželce: „Lásko, mám nízký tlak.“

„Dobře, a chceš uvařit kafe, nebo tě mám pořádně vytočit?“

Je muž u doktora a doktor se ho zeptá:

„Pane, účastníte se někdy nějakých nebezpečných sportů?“

„Ano pane doktore, občas nesouhlasím se svou ženou.“

„Tak jsem včera ukončila pětiletý vztah.“

„Fakt? A jak se cítíš? Jsi v pohodě?“

„Jsem. Nebyl to můj vztah.“